

FELSŐOKTATÁS

A felsőoktatást generális jelleggel a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Nftv.) szabályozza. Az Nftv. 2012. szeptember 1. napján lépett hatályba, így a tanulmányi követelmények tekintetében a 2012/2013. tanévben tanulmányaikat megkezdő hallgatókra alkalmazandó. A korábbi felsőoktatási törvények (a 1993. évi felsőoktatási törvény és 2005. évi felsőoktatási törvény) alatt megkezdett képzésekről az Nftv. az átmeneti rendelkezések között rendelkezik. Állásfoglalásaink kialakítása során – a felmenő rendszerre figyelemmel – kiemelten figyelemmel vagyunk, hogy egy-egy panasz tárgya melyik törvény hatálya alá tartozik.

Az Nftv. szabja meg a felsőoktatás keretszabályait, amely törvény mellett további részletszabályokat tartalmaznak a következő jogszabályok. Az érettségire vonatkozóan a köznevelési törvény, illetve érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: érettségi rendelet), míg a felvétellel kapcsolatban a felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: felvételi rendelet) tartalmaz rendelkezéseket. A felsőoktatás általános szabályait bontja ki a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 87/2015. (IV. 9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: végrehajtási rendelet). A végrehajtási rendelet rendelkezik többek között a fogyatékkal élő hallgatók részére nyújtható kedvezményekre és mentességekre vonatkozó szabályokról. A különböző ösztöndíjakra, támogatásokra és eljárási díjakra vonatkozó rendelkezéseket a felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: térítési és juttatási rendelet) szabályozza.

A képzési és kimeneti követelmények, így többek között az érintett szakok idegennyelvi-követelményei, a felsőoktatási szakképzések, az alap- és mesterképzések képzési és kimeneti követelményeiről, valamint a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelet módosításáról szóló 18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendeletből (a továbbiakban: 18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendelet) ismerhetők meg, amely rendeletet a 2017/2018. tanévben első évfolyamon tanulmányaikat kezdő hallgatókra, majd azt követően felmenő rendszerben kell alkalmazni. A legkésőbb 2016/2017. tanévben megkezdett tanulmányokra vonatkozóan továbbra is az alap- és mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 15/2006. (IV. 3.) OM rendeletet (a továbbiakban: 15/2006. (IV. 3.) OM rendeletet) kell alkalmazni.

A 2019-ben történt felsőoktatásra vonatkozó jogszabályi változások közül kiemelendő, hogy átalakították a magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzésben részt vevők kötelezettségeit. Azon hallgatóknak, akik a képzési idő másfélszeresén belül nem szereznek oklevelet, eddig főszabályként a folyósított összeg felét vissza kellett fizetniük, de kérhették az igénybevett félévek idejének hazai munkaviszonyban való ledolgozását. Mivel a hallgatók túlnyomó

többsége élt az utóbbi lehetőséggel, ezért a jogszabály úgy változott, hogy a hallgatók kötelezettsége alapesetben nem a visszafizetés, hanem a munkavállalás lett. A jogszabály ugyan már 2019. január 1-jén hatályba lépett, de csak 2020. január 1-jétől alkalmazandó, az addig megállapított kötelezettségekre a régi szabályozás az irányadó.

A 2018. május 25-től alkalmazandó az Európai Parlament és a Tanács 2016/679 rendelete (a továbbiakban: GDPR). Erre tekintettel az Országgyűlés megalkotta az oktatási nyilvántartásról szóló 2018. évi LXXXIX. törvényt. A közhiteles nyilvántartásra – többek között a Felsőoktatási Információs Rendszerre (a továbbiakban: FIR) – vonatkozó szabályozások így az Nftv.-ből átkerültek ezen törvénybe.

A felsőoktatási területen hozzánk érkezett panaszokat hagyományosan három nagy csoportba osztjuk: az első csoportba az érettségi vizsgával és a felsőoktatási felvételi eljárással kapcsolatos ügyek kerülnek. A második csoportot a tanulmányi kötelezettségek teljesítésének gyakorlatát bemutató ügyek alkotják, míg a harmadik csoportba a felsőoktatási tanulmányok finanszírozásának kérdéseit érintő ügyek tartoznak.

ÉRETTSÉGI-FELVÉTELI A FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEKBE

Az érettségi vizsgával és a felsőoktatási intézményekbe való felvétellel kapcsolatos ügyeket évek óta összevontan kezeljük, mivel e két eljárás ezer szálon kapcsolódik egymáshoz, az önálló felvételi vizsga általános eltörlése óta az érettségi vizsga lépett annak helyébe. Az érettségi bizonyítvány középiskolai végzettséget tanúsít és a hatályos felsőoktatási törvényben meghatározottak szerint felsőoktatási intézménybe való felvételre jogosít. (325/2019/OJBIT)

Az érettségi vizsga jelentősége abban áll, hogy a köznevelési tanulmányokat zárja le, és a felsőoktatásba belépéshez szükséges nélkülözhetetlen követelményen túl a felsőoktatási intézményekbe történő felvételi vizsgaként is funkcionál. Mindezekre figyelemmel nem hanyagolható el annak vizsgálata, hogy a köznevelési intézmény eleget tesz-e azon kötelezettségének, hogy felkészítse a tanulót ezen próbatételre. Az érettségi vizsgára történő felkészítés időben megelőzi az érettségi vizsga idejét, és az ezzel kapcsolatos kifogások vizsgálata a köznevelési jogszabályokban lefektetett követelményekkel függ össze.

Egy panaszos szülő az elmaradó órák, oktatás színvonala miatt fejezte ki elégedetlenségét az intézménnyel szemben, amely így szerinte végső soron az érettségi felkészítést is ellehetetlenítette. Tájékoztatottuk a panaszost hivatalunk hatásköri szabályain túl arról, hogy a köznevelési törvény 9. § (1)-(2) bekezdései szerint a tanulók rendszeres nevelés-oktatása, az érettségi vizsgára, a szakképzésről szóló törvényben meghatározott kivétellel a szakmai vizsgára (a továbbiakban együtt: vizsga), valamint a művészeti alapvizsgára történő felkészítése az iskola feladata. A tanuló vizsgára történő felkészítése a

kötelező tanórai foglalkozások keretében történik. A vizsgára történő felkészülést az iskola a választható tanórai foglalkozások keretében segíti. (515/2019/OJBIT)

Az egyik leggyakoribb panasz, amely a köznevelésben és a felsőoktatásban is felmerül, az értékeléssel kapcsolatos. Az érettségi vizsga értékelésével összefüggésben azért speciális a helyzet, mert az érettségi vizsga szabályairól rendelkező jogszabályok még a közneveléshez tartoznak, de mivel az érettségi vizsga egyben felvételi vizsga is, ezért a felsőoktatási tanulmányokra is hatással van. (409/2019/OJBIT, 424/2019/OJBIT)

Egy panaszos emelt szintű matematika írásbeli érettségi vizsgájának értékelésével kapcsolatban kérte hivatalunk vizsgálatát. Előadta, hogy négy tizedesjegyre kerekített, a feladat nem kötötte ki, hogy a végeredményt pont három tizedesjegyre kell értékelni, de a megoldókulcs szerint ez volt az elfogadható eredmény. A tanuló nem értett egyet a jogorvoslat eredményével, de jogszabálysértésre a sérelmezett helyzettel kapcsolatban nem hivatkozott. Az értékelés miatti pontvesztés következtében nem sikerült a felvétele a kívánt felsőoktatási intézménybe. A tanuló becsatlolta az illetékes Kormányhivatal határozatát, amely a tanuló emelt szintű matematika írásbeli érettségi vizsgájának minősítése tárgyában hozott döntést helybenhagyta. Az indokolás szerint a tanuló a kijavított emelt szintű matematika dolgozatra vonatkozólag észrevételt nyújtott be, amely dolgozatot ennek megfelelően szaktanár értékelte újra. Továbbá a fellebbezés elbírálásához felüljavítás volt szükséges, ami miatt a hatóság egy másik szaktanárt kért fel annak megválaszolása céljából, hogy a tanuló fellebbezése teljes mértékben megalapozott-e. A szaktanár szakvéleményben rögzíti, hogy a tanuló fellebbezése nem megalapozott, így a dolgozatra adott összpontszám módosítását nem javasolta. Az ügyben az alábbi állásfoglalást alakítottuk ki. Az érettségi rendelet 25. § (2) bekezdése alapján a vizsgakérdésekre kidolgozott megoldásokat az útmutató alapján kell javítani és értékelni. A 2018. május 8-án tartott emelt szintű írásbeli vizsga javítási-értékelési útmutatójának 13. pontja szerint, ha egy feladat szövege nem ír elő kerekítési kötelezettséget, akkor az útmutatóban megadottól eltérő, észszerű és helyes kerekítésekkel kapott rész- és végeredmény is elfogadható. Áttekintve a tanuló által előadott körülményeket, álláspontunk szerint az értékelés az útmutató szerint történt, annak megítélése azonban, hogy hány tizedesjegyre történő kerekítés alkalmazható, és a javítási-értékelési útmutatóban foglalt eredménytől eltérő végeredmény helyesnek fogadható-e el, olyan szakkérdés, amelynek megítélésére hivatalunk nem rendelkezik hatáskörrel. Tekintettel arra, hogy jogszabálysértésre a panaszos beadványában nem hivatkozik, oktatási jogsérelmet nem tudunk kimutatni, így elfogadtuk a Kormányhivatal döntésében foglaltakat. (486/2018/OJBIT)

Alapesetben az érettségi vizsgára jelentkezés a jelentkezési lapnak a vizsgabizottságot működtető intézmény igazgató részére történő benyújtással történik. A vizsgára való jelentkezés elfogadásáról vagy elutasításáról az igazgató dönt, amelyet szükséges indokolni és határozatba foglalni. A jelentkezési lap benyújtására a jogvesztő határidő a tavaszi vizsgaidőszak esetén február 15., az őszi vizsgaidőszak esetén szeptember 5. Az előrehozott érettségi vizsgára történő jelentkezés esetén azonban speciális szabályok érvényesülnek.

Egy szülő gyermeke előrehozott szintemelő érettségire való jelentkezésének elutasításával kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét. Az érintett intézmény igazgatója határozatában a tanuló

igazolatlan mulasztásaira hivatkozva utasította el a jelentkezést, amellyel szemben fellebbezést nyújtott be az iskolát fenntartó tankerületi központ képviselőjéhez. Jogorvoslati kérelmében kezdeményezte az elutasító határozat felülvizsgálatát, valamint panasszal élt az intézményi dokumentáció pontatlanságával, a szülők felé irányuló tájékoztatás elmaradásával, a szülői igazolások elutasításával, valamint az intézményvezető kommunikációjának stílusával kapcsolatban. Ezt követően az iskola igazgatója eredeti határozatát módosította. Az intézményvezető a vizsgakérelmet továbbra is elutasította, döntését azonban azzal indokolta, hogy a tanuló a 2018. október-novemberi vizsgaidőszakban sikertelen előrehozott szintemelő érettségi vizsgát tett. Ebből kifolyólag a tanuló javítóvizsgára jelentkezhet, melyet legkorábban a rendes érettségi vizsga időpontjában tehet le.

Álláspontunk szerint a módosított határozat a tényállásnak megfelel, annak indokolása összhangban áll az érettségi rendelet 12. § (5) bekezdésében foglaltakkal, mely szerint a sikertelen előrehozott érettségi vizsgát vagy a középiskolai tanulmányok teljes befejezését megelőzően tett szintemelő érettségi vizsgát követően az adott vizsgatárgyból javító és pótló vizsgára legkorábban a rendes érettségi vizsga vizsgaidőszakára vonatkozóan lehet jelentkezni. Mindezek alapján megállapítottuk, hogy a tanuló vizsgára való jelentkezését illetően sérelmezett döntés az intézményvezető saját intézkedése nyomán orvoslást nyert. A panaszos az intézményi kommunikációt, valamint a nyilvántartások pontatlanságát érintően is kérte a fenntartó és hivatalunk vizsgálatát. Mivel az ügyben a jogorvoslat még folyamatban volt, így tájékoztattuk a szülőt hivatalunk hatásköri szabályairól, és a jogorvoslat ügyintézési határidejéről is. (139/2019/OJBIT)

A különböző fogyatékossgal élő tanulók nemcsak a köznevelési tanulmányaik, hanem az érettségi vizsga során is igényt tarthatnak olyan kedvezményekre és mentességekre, amelyek biztosítják az esélyegyenlőségüket. Ilyen kedvezmény, mentesség lehet, hogy hosszabb felkészülési idő áll a rendelkezésükre; szóbeli helyett írásbeli vizsgát tehet; és fordítva; másik vizsgatárgyból tehet érettségi vizsgát; segédeszközt használhat. Mindezekről kérelemre, szakértői vélemény alapján az igazgató hoz döntést.

Egy szülő azzal kapcsolatban kérte hivatalunk tájékoztatását, hogy milyen mentességekre és kedvezményekre tarthat igényt sajátos nevelési igényű gyermeke, aki 2020 májusában fog érettségizni. Tájékoztattuk a köznevelési jogszabályok és az érettségi rendelet mentesítéssel, kedvezményekkel kapcsolatos rendelkezéseiről, valamint arról, hogy mind a mentesítés, mind a többletkedvezmény igénybevételéhez a szakértői bizottság ilyen irányú javaslata szükséges. Az érettségi vizsga során kizárólag azon mentességek, kedvezmények illetik meg a tanulót, amelyekre a szakértői bizottság javaslatot fogalmaz meg. (599/2019/OJBIT)

Amennyiben a tanuló nem a részletes érettségi követelményekben megfogalmazottak szerint teljesíti az idegennyelvi érettségi vizsgát, abban az esetben nem minősülhet nyelvvizsgának abban az esetben sem, ha a jogszabályban meghatározott egyéb kritériumoknak megfelel. Azon segédeszközök, amelyek a vizsgázó érzékelését hivatottak segíteni, nem érintik a vizsgakövetelményeket.

Több panaszos az érettségi vizsga és a nyelvvizsga során kapható mentesítésekről, kedvezményekről kérte hivatalunk tájékoztatását, amennyiben állapota miatt feladatait számítógép használatával végzi.

A panaszosokat tájékoztattuk az érettségi rendelet vonatkozó rendelkezéseiről, továbbá arról, hogy mely esetekben minősül az érettségi vizsga nyelvvizsgának a jogszabályok szerint. Az érettségi rendelet 45. § (4) bekezdése szerint a vizsgázó érettségi bizonyítványa, tanúsítványa, ha idegen nyelvből, illetve a nyelvtanító nemzetiségi oktatásban nemzetiségi nyelvből emelt szintű érettségi vizsgát tett, és sikeresen teljesítette az érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgáit, azoknak minden vizsgarészét a részletes követelményekben meghatározott módon, ha legalább 60%-ot ért el, középfokú (B2) komplex típusú, 40-59% elérése esetén alacsonyabb (B1) komplex típusú, államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékű okiratnak minősül.

Mindezekre figyelemmel a sajátos nevelési igényű tanuló, amennyiben célja, hogy a vizsgával egyúttal államilag elismert nyelvvizsgát is szerezzen, nem élhet az érettségi rendelet 6. § (7) bekezdésében rögzített, a különleges bánásmódra való jogosultsága alapján őt megillető joggal, amennyiben ezen kedvezmények alkalmazásával az érettségi vizsga szempontjából meghatározott részletes követelmények nem teljesülnek.

Az érettségi vizsga kérdéskör kapcsán, a számítógép-használattal kapcsolatban az Oktatási Hivatalhoz fordultunk, állásfoglalásukat kérve. Az Oktatási Hivatal tájékoztatása szerint a vizsgaszervezés során a lehetséges segédeszközök tekintetében fontos megkülönböztetni azokat az eszközöket, amelyek a vizsgázó érzékelését hivatottak segíteni. Ilyenek a hallókészülékek, a vakok felolvasó programja vagy a szemüveg. Hasonlóan, ha a számítógép-használat csak arra terjed ki, hogy a vizsgázó a megoldásokat a számítógép segítségével rögzíti (mert pl. mozgássérült, és másképpen nem képes írásbeli munka elkészítésére), úgy ez önmagában nem érinti a vizsgakövetelményeket, hiszen ez esetben csak annyi történik, hogy az írásbeli munka elkészítéséhez golyóstoll helyett a vizsgázó egy másik íróeszközt használ. Természetesen ez esetben sem lehetséges a számítógépen semmilyen segédeszköz (pl. helyesírás ellenőrző program használata). Az Oktatási Hivatal egy ezzel kapcsolatos korábbi állásfoglalása még kitért arra is, hogy az emelt szintű élő idegen nyelv érettségi vizsga esetében, ha a vizsgázó az alábbi mentességek valamelyikében vagy ezek kombinációjában részesül, úgy a vizsgaszabályzat 45. §-a alapján nyelvvizsga egyenértékűséget nem szerezhet írásbeli vizsga helyett szóbeli beszámolót tesz; a vizsgán mentesül az értékelés egy vagy több része alól; a szóbeli vizsgát írásban teljesíti; időhosszabbítást kap. Amennyiben a tanuló nem az érettségi vizsga során kíván nyelvvizsgát teljesíteni, akkor az érintett a vizsga során kérhető kedvezményekről a nyelvvizsgacentrumokban tud felvilágosítást kérni. (1/2019/OJBIT, 161/2019/OJBIT)

Egy korábban folytatott vizsgálatához kapcsolódó kérés érkezett hivatalunkba a látássérült tanulók érettségi vizsga során használható segédeszközeivel összefüggésben, a 2016. évi beszámolómban részletesen bemutatott 291/2016/OJBIT iktatószámú ügy kapcsán.

Egy korábbihoz hasonló helyzetben lévő tanuló érdekében az érintett intézményvezető ismételten hivatalunkhoz fordult, mivel a tanuló nem segédeszközként kívánta a digitális szótárt használni, hanem célja volt, hogy az érettségi vizsga teljesítésével egyidejűleg nyelvvizsgát is szerezzen.

Az ügyben egyeztetünk az Oktatási Hivatallal, akiknek jeleztük, hogy a korábbi vizsgálat során jogalkotási javaslatot tettünk, ez azonban a kérelem beérkezésének időpontjáig nem valósult meg. Az Oktatási Hivatal együttműködéséről biztosított, miszerint figyelemmel lesznek a jelen ügyben érintett tanulóra, és a korábbiak szerint fognak eljárni. A korábbi jogalkotási javaslatot annak érdekében tettük, hogy a jogszabály *expressis verbis* lehetővé tegye az idegen nyelvű vizsgatárgyakból teljesítendő

érettségi vizsga során a látássérült, vak tanulók számára a digitális szótárhasználatot anélkül, hogy az segédeszköznek minősülne.

Időközben az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V. 24.) OM rendelet (a továbbiakban: 40/2002. (V. 24.) OM rendelet) módosítása 2019. szeptember 1-jén lépett hatályba, az 1/C. §-a szerint az érettségi vizsga során a vak, gyengénlátó és mozgásszervi fogyatékos tanulók a nyomtatott nem enciklopédikus szótár helyett a szótár digitalizált, világháló-kapcsolattal nem rendelkező változatát is használhatják. (75/2019/OJBIT, 193/2019/OJBIT)

Több panaszos kereste fel hivatalunkat a 2020-ban hatályba lépő, az érettségi vizsgával kapcsolatos jogszabályi változásokkal kapcsolatban. Még 2014-ben született döntés arról, hogy a felsőoktatási intézménybe csak azok nyerhessenek felvételt 2020-tól, akik rendelkeznek legalább egy emelt szintű érettségi vizsgával, valamint általános középfokú nyelvvizsgával. A döntéshozók figyelmét több érintett és szakmai szervezet is igyekezett felhívni a szabályozás lehetséges következményeire.

A tavalyi évben hivatalunk is vizsgálta a kérdéskört, amelyben felhívtuk a döntéshozók figyelmét arra, hogy a felvételi rendelet 2020. január 1-jén történő hatálybalépésével a pedagógusképzésben, a fogyatékossgal élők esetében és a roma szakkollégiumok vonatkozásában az oktatási jogok sérelmének súlyos veszélye áll fenn.

A feltételek módosítására végül 2019 végén került sor, így nem lépett hatályba az eredeti elképzelés szerint a nyelvvizsga-követelmény, emelt szintű érettségi vizsga azonban szükséges a sikeres felsőoktatási felvételi eredményhez.

Egy szülő azzal kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét, hogy a felvételi rendelet módosításával a felvétel feltételül bevezetett idegennyelvi követelmény a gyermeke esetében a tanuló sajátos nevelési igénye miatt lehetetlenné teszi a felsőoktatási intézménybe való felvételt. Tájékoztatuk, hogy a 2020-tól életbe lépő szigorúbb felsőoktatási felvételi feltételekkel kapcsolatban korábban vizsgálatot folytattunk (a 2018. évi beszámolómban ismertetett 457/2018/OJBIT iktatószámú ügy). Tekintettel arra, hogy ezen változások több hallgatói csoport esetében jogsérelem veszélyét valószínűsítették, ezért jelzéssel fordultunk a szakterületért felelős oktatási államtitkárhoz a jogszabályváltozással kapcsolatban, amelynek tartalmáról a panaszost is tájékoztattuk. (354/2019/OJBIT)

Néhány szülő sajátos nevelési igényű gyermeke kapcsán arról érdeklődött, hogy milyen feltételeknek kell megfelelni a 2020. évi általános felsőoktatási felvételi eljárás alkalmával. Több más panaszos szintén a felsőoktatási felvételi eljárás jogszabályi változásaival kapcsolatban kérte hivatalunk tájékoztatását, akiket a fentiekén túl arról informáltunk, hogy a sajtóban 2019. november 7-én megjelent Kormánydöntés értelmében a Kormány visszavonta azt a korábbi döntését, amely középfokú nyelvvizsga megletéhez kötötte a felsőfokú tanulmányok megkezdését.

Tájékoztatuk a hozzánk fordulókat továbbá, hogy a felsőoktatási felvételi eljárással összefüggésben egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 261/2019. (XI. 14.) Korm. rendelet 5. § b) pontja szerint nem lép hatályba a 335/2014. (XII. 18.) Korm. rendelet 17. § g) és h) pontja. A 335/2014. (XII. 18.) Korm. rendelet 17. § g) pontja szerint a felvételi rendelet 19. § (1) bekezdésében az „eredményű

érettségi vizsgáért” szövegrész helyébe az „eredményű második érettségi vizsgáért” szöveg lép. A jelenleg hatályos információk szerint 2020. február 15-étől a felvételi rendelet 19. § (1)-(2) bekezdési a következőképpen rendelkeznek: amennyiben a jelentkező érettségi pontjait az emelt szinten teljesített vizsga alapján számítják, a jelentkező az emelt szinten teljesített legalább 45 százalékos eredményű érettségi vizsgáért érettségi többletpontra jogosult. Ha a jelentkező az (1) bekezdés vagy a 17. § (8) bekezdése alapján jogosult az érettségi többletpontra, emelt szintű érettségi vizsgatárgyanként 50 érettségi többletpontra jogosult. (468/2019/OJBIT, 529/2019/OJBIT, 576/2019/OJBIT, 600/2019/OJBIT 627/2019/OJBIT)

Eltérő szabályok vonatkoznak azon tanulókra, akik két tanítási nyelvű képzésben teljesítik az érettségi vizsgájukat. Az idegen nyelven teljesített kritériumkövetelmények mellett szükséges további két vizsgatárgyat célnyelven teljesíteni. Ebben az esetben azonban felsőfokú nyelvvizsgát szerezek az érettségi vizsgájukkal egyetemben.

Egy szülő gyermeke célnyelven nem kíván emelt szintű érettségi vizsgát tenni két tanítási nyelvű tagozat tanulójaként, mivel továbbtanulási tervei miatt ez többletterhelést okozna.

Tájékoztatunk, hogy nemzetiségi nyelvű és a két tanítási nyelvű érettségi vizsgára vonatkozó külön rendelkezéseket az érettségi rendelet tartalmazza. Az 53. § (3)-(4) bekezdései szerint, ha a középiskolában (iskolai tagozaton, osztályban) az oktatás a magyar nyelv mellett másik tannyelven (a továbbiakban: célnyelven) is folyik, (a továbbiakban: két tanítási nyelv) a Két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelve határozza meg, hogy mely és hány tantárgy oktatása folyik célnyelven. A két tanítási nyelvű érettségi vizsgán a kötelező idegen nyelv vizsgatárgy a célnyelv; a célnyelven tanult vizsgatárgyak közül legalább kettőből – annak valamennyi tételéből – célnyelven kell vizsgázni; a célnyelven folyó írásbeli vizsga idejét az írásbeli vizsga minden – időben elkülönülő – összetevője esetében huszonöt százalékkal meg kell növelni; a célnyelven folyó írásbeli vizsgán kétnyelvű szótár használható; a célnyelven tanult vizsgatárgyakból a szóbeli vizsgán a felettetés harminc percig tarthat; a vizsgabizottság elnöke az lehet, aki a célnyelv oktatására jogosító egyetemen szerzett pedagógus végzettséggel és szakképzettséggel vagy az adott nyelven folyó nevelő és oktató munkához a pedagógus-munkakör betöltéséhez szükséges egyetemen szerzett végzettséggel és szakképzettséggel rendelkezik.

Fontos kiemelni ugyanezen § (6) bekezdését is, amely szerint, ha a vizsgázó az (1) vagy a (3) bekezdésben meghatározott középiskolában (tagozaton, osztályban) folytatja tanulmányait, tanulói jogviszonyának fennállása alatt a (2), illetve a (4) bekezdésben meghatározottak szerint, tanulói jogviszonyának megszűnését követően – választása szerint – az általános szabályok vagy e §-ban foglaltak szerint tehet érettségi vizsgát.

Az érettségi rendelet 54. § (4) bekezdése szerint a vizsgázó érettségi bizonyítványa, ha a vizsgázó célnyelvből sikeresen teljesítette emelt szinten az érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgáit, azoknak minden vizsgarészét a részletes követelményekben meghatározott módon, továbbá legalább 60%-ot ért el, és a másik két vizsgatárgyból célnyelven, sikeres, legalább középszintű, vizsgát tett, felsőfokú (C1) komplex típusú államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvánnyal egyenértékű okiratnak minősül. (278/2019/OJBIT)

Egy panaszos az érettségi vizsgáról való – közösségi szolgálat teljesítésének hiánya miatti – kitiltásával kapcsolatosan kérte hivatalunk segítségét. Tájékoztattuk a hozzánk fordulót, hogy a köznevelési törvény 6. § (4) bekezdése szerint a középiskola elvégzését közvetlenül követő érettségi vizsgaidőszakban az érettségi vizsgák megkezdésének feltétele ötven óra közösségi szolgálat elvégzésének igazolása, kivéve a felnőttoktatásban részt vevő tanulókat és azon sajátos nevelési igényű tanulókat, akiket a szakértői bizottság javaslata alapján a közösségi szolgálat alól az igazgató határozatban mentesített. Az érettségi rendelet 12. § (15a) bekezdése szerint, ha a tanuló a középiskola elvégzését követő érettségi vizsgaidőszakban az írásbeli érettségi vizsgaidőszak kezdetéig nem rendelkezik az Nkt. 6. § (4) bekezdésében a közösségi szolgálat teljesítésére meghatározott feltétellel, érettségi vizsgáit nem kezdheti meg, az adott vizsgaidőszakra vonatkozó összes érettségi jelentkezését az igazgató törli. (298/2019/OJBIT)

Az érettségi vizsga során előfordulhat, hogy a vizsgázó neki fel nem róható okból hiányzik. Ebben az esetben a távolmaradás oka nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására. Írásbeli vizsga esetén pótló vizsgát tehet, akár még ugyanabban a vizsgaidőszakban, ha ez megszervezhető. Gyakorlati vizsgarész elmulasztása esetén másik tantárgyat választhat, vagy szóbeli vizsgarésszel pótolhatja, ilyenkor két tételt kell húznia a szóbeli vizsga során. Amennyiben a tanuló a szóbeli vizsgát mulasztja el neki fel nem róható okból, az adott vizsganapon, vagy az adott vizsgaidőszak egy másik napján, vagy ha ez nem lehetséges, másik vizsgaidőszakban tehet pótló érettségi vizsgát. Mindezekről az igazgató hoz döntést. A felsőoktatási felvételi eljárásban azonban nem számítható érettségi pont akkor, ha a tanuló a gyakorlati vizsgarészt szóbeli vizsgarésszel pótolta.

Egy vizsgázó azzal kereste meg hivatalunkat, hogy a szóbeli érettségi vizsgájáról egészségügyi okok miatt távol maradt. Felhívtuk a tanuló figyelmét, hogy az érettségi rendelet 40. § (1)-(3) bekezdései szerint, ha a vizsgázó fel nem róható okból a szóbeli vizsgán nem jelenik meg, vagy a vizsga helyszínéről engedéllyel eltávozik, illetve a megkezdett vizsgát engedéllyel nem fejezi be, a szóbeli vizsgát – ha erre lehetőség van – az igazgató engedélyével az adott vizsganapon vagy az adott vizsgaidőszak másik vizsganapján megismételheti, illetve ha erre nincs mód, másik vizsgaidőszakban, pótló vizsgát tehet. Ha a vizsgázó a szóbeli vizsgáról felróható okból távol marad, vagy a vizsga helyszínéről engedély nélkül eltávozik, illetve a megkezdett vizsgát engedély nélkül nem fejezi be, azokból a vizsgatárgyakból, amelyekből nem tett szóbeli vizsgát, másik vizsgaidőszakban javítóvizsgát tehet. E § alkalmazásában a vizsgázónak fel nem róható ok, minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására.

Az érettségi rendelet 11. § (1)-(3) bekezdései szerint érettségi vizsgát az érettségi vizsga vizsgaidőszakában (a továbbiakban: vizsgaidőszak) lehet szervezni. A vizsgaidőszakok – a vizsga szintjétől függetlenül – a következők: május-június hónapi valamennyi középiskola és a Hivatal, valamint a kormányhivatal részére a rendes, az előrehozott, a kiegészítő, a szintemelő, az ismétlő, a pótló és a javító érettségi vizsgák megszervezésére; október-november hónapi a Hivatal, valamint a kormányhivatal és a kijelölt középiskolák részére a rendes, a kiegészítő, a szintemelő, az ismétlő, a pótló és a javító érettségi vizsgák megszervezésére. Pótló vizsgát, ha a vizsgaszervezés megoldható, a

folyamatban lévő érettségi vizsga vizsgaidőszakában vagy azt követő másik vizsgaidőszakban, javítóvizsgát csak a folyamatban lévő érettségi vizsgát követő másik vizsgaidőszakban lehet tenni.

Ehhez kapcsolódóan tájékoztattuk továbbá, hogy a 2018/2019. tanév 13/2018. (VI. 14.) EMMI rendelet 1. sz. melléklete szerint a 2019. évi május-júniusi szóbeli érettségi vizsgák időpontja emelt szinten 2019. június 5-13., középszinten 2019. június 17-28. A 2019/2020. tanév rendjére vonatkozó rendeletek alapján az emelt szintű szóbeli vizsgák időszakáról 11/2019. (VII. 3.) EMMI rendelet 1. sz. melléklete szerint a 2019. évi október-novemberi szóbeli érettségi vizsgák időpontja emelt szinten 2019. november 7-11., középszinten 2019. november 18-22.

Felhívtuk a figyelmét, hogy a 41. § (8) bekezdése szerint pótló érettségi vizsga esetén az előzőleg sikeresen teljesített vizsgarészeket – amíg a vizsgakövetelmények az adott vizsgatárgyban nem változnak – nem kell megismételni. A vizsgakövetelményeket a 40/2002. (V. 24.) OM rendelet szabályozza. (436/2019/OJBIT)

Az érettségi vizsga tételeinek összeállítása és sokszorosítása jogszabályokban meghatározott, zárt rendszerben történik. Azonban minden biztonsági intézkedés ellenére előfordult már, hogy az egyes érettségi vizsgatételek nyilvánosságra kerülnek, kiszivárognak a vizsga megkezdését megelőző időpontban. Amennyiben bármely tanuló előzetesen tudomást szerez a kiszivárgott témakörökből, előnyt szerez azon társaival szemben, akiknek arról nem volt információjuk, és ez az érettségi vizsga eredményességén túl erősen hatással lehet a felsőoktatási felvételi eljárásra is. A helyzet kezelése kapcsán felmerülhet az is, hogy megismétlik az adott érettségi vizsgát, amely a becsületesen felkészült tanulókra nézve további sérelmet eredményezhet. Azon túl, hogy ezen helyzet oktatási jogokat sért, bűncselekménynek is minősül.

Sajtóértesülés alapján szereztünk tudomást arról, hogy a 2019. évi május-júniusi érettségi vizsgaidőszakban a történelem középszintű írásbeli érettségi feladatsorának esszé témakörei idő előtt nyilvánosságra kerültek, és az érettségiző tanulók hozzájuthattak azokhoz.

Az ügyben hivatalból vizsgálatot indítottunk. Az eset kapcsán azonnali egyeztetések történtek mind a szakterületért felelős felsővezetőkkel, mind pedig az érettségi lebonyolításáért felelős Oktatási Hivatal vezetésével. Az ügyben rendőrségi eljárás indult. Az eset kapcsán tett elsődleges megállapítások után egyetértettünk az Oktatási Hivatal azon döntésével, hogy nem kell megismételni a történelem érettségét. A nyomozati eljárás eredményeként a bűncselekményt elkövető személyt azonosították, és vád alá helyezték. Megállapítottuk, hogy a vizsgált esemény büntetőjogi cselekmény eredményeként és nem az érettségi lebonyolításáért felelős szakterület mulasztása következtében valósult meg. Az oktatásirányítás meghozta a szükséges intézkedéseket, e területen nem állapítottunk meg mulasztást, így az ügyet lezártuk. (339/2019/OJBIT)

A korábbi, kétszintű érettségi vizsga bevezetése előtt szerzett érettségi eredményeket fel lehet használni a felvételi eljárás során. A 2005 előtt teljesített érettségi vizsga automatikusan középszintűnek felel meg, de nem minden bizonyítványból számolnak érettségi pontot.

A korábban teljesített közismereti és szakmai érettségi vizsgákat azonban szükséges összevetni a jelenleg hatályos vizsgakövetelményekkel. Több tantárgynál ez automatikusan

megtörtént az Oktatási Hivatal részéről, ezeket a Felvi Tájékoztatójából lehet megismerni. Amely tantárgy itt nem szerepel, arra vonatkozóan külön megfeleltetési kérelemmel kell élni a felvételi jelentkezés alkalmával.

Egy jelentkező felvételi tantárgy-megfeleltetéssel kapcsolatban élt panasszal. Megküldte az Oktatási Hivatal határozatát, amely szerint az egyetlen jelentkezési helyre sem sorolták be a 2019. évi felsőoktatási pótfelvételi eljárásban. A határozat indokolása szerint azért nem került besorolásra, mert a 2005 előtti érettségi vizsgájával kapcsolatban nem hatályos érettségi vizsgatárgyra vonatkozóan kérte a megfeleltetést. Ezzel kapcsolatban előadta, hogy az általános felvételi eljárásban a kérdéskörrel kapcsolatban több ellentétes információt kapott az Oktatási Hivatal ügyfélszolgáltató álláspontja szerint, ami végül azt eredményezte, hogy az általános felvételi eljárásban nem nyert felvételt.

A felvételi rendelet 17. § (5) bekezdése rendelkezik a tantárgyi megfeleltetésről, amely 75 %-os egyezést követel meg. Az Oktatási Hivatal által 2018. december 20-án kihirdetett, a 2019. szeptemberben induló képzésekre vonatkozó felsőoktatási felvételi tájékoztatónak (a továbbiakban: Tájékoztató) a 2.1.2.3. „Mikor nem számolnak érettségi pontokat?” című fejezet utolsó bekezdése rendelkezik a kérdéskörrel. A panaszos az ügyben sérelmezi, hogy nem kapott az Oktatási Hivatal ügyfélszolgálatán megfelelő tájékoztatást, hogy mely érettségi vizsgatárgyat kell megjelölnie a tantárgy-megfeleltetési kérelmében. Ezzel kapcsolatban felhívtuk a figyelmét, hogy a hibás tájékoztatás felveheti az oktatási jogsérelem gyanúját, azonban a Tájékoztatóban minden szükséges információ megtalálható a tantárgy-megfeleltetéssel kapcsolatban, így az is, hogy a hatályos szabályok szerint szakmai előkészítő vizsgatárgyakból már nem lehet érettségi vizsgát tenni, a 2019. évi általános felvételi eljárásban csak ágazati vizsgatárgyakra történő megfeleltetést lehet kérni. Felhívtuk továbbá a figyelmét arra is, hogy a hibás tájékoztatás sem teremthet jogalapot arra, hogy utólag besorolást nyerjen a tantárgy-megfeleltetés hiányában.

A beadványban foglaltakkal kapcsolatban oktatási jogsérelmet nem tudtunk kimutatni, ezért az ügyet lezártuk, tájékoztattuk továbbá a panaszost a bírósági jogorvoslati lehetőségekről. (504/2019/OJBIT)

A felsőoktatási intézménybe történő felvételi alapesetben a központi felvételi eljáráson keresztül történhet. Külföldi hallgató ugyanakkor közvetlenül a felsőoktatási intézménynél felvételizhet, a külföldi hallgatók részére meghirdetett képzésre. Azon jelentkező, aki kettős állampolgársággal rendelkezik, megválaszthatja, hogy melyik felvételi eljárásban kíván felvételt nyerni a két képzési lehetőség közül.

Egy hallgató beadványában előadta, hogy kettős állampolgárságára figyelemmel felvételt nyert egy magyar felsőoktatási intézmény külföldi hallgatók számára meghirdetett képzésre. Sérelmezte, hogy felvételét követően benyújtott méltányossági kérelmét elutasították, és nem csökkentették az önköltség összegét az általános felvételi eljárásban a magyar állampolgárok részére meghirdetett képzésre felvett hallgatók által fizetett önköltséggel azonos összegre. A rendelkezésre bocsátott információkat megvizsgálva az ügygel kapcsolatban álláspontunk a következő. A felvételi eljárásokra, valamint a hallgató állampolgárságára vonatkozó rendelkezéseket az Nftv., valamint a felvételi rendelet határozzák meg. Az Nftv. 39. § (1) bekezdése szerint minden magyar állampolgárnak joga, hogy az e törvényben meghatározott feltételek szerint felsőoktatási intézményben tanulmányokat folytasson, magyar állami ösztöndíjjal, magyar állami részösztöndíjjal támogatott vagy önköltséges képzésben. Az általános

felvételi eljárásra vonatkozó rendelkezéseket, így többek között a jelentkezés határidejét a felvételi rendelet szabályozza. A 8. § (1) bekezdés b) pontja szerint minden évben két felvételi eljárás hirdethető, a szeptemberben induló képzésekre történő jelentkezés, a jelentkezés határideje a képzés indítása szerinti év február 15. napja. A külföldi állampolgárok által igénybe vehető képzésekre a felvételi rendelet szerint az alábbi szabályok vonatkoznak. A 9. § (5) bekezdése szerint a külföldi állampolgárok számára hirdetett, idegen nyelven folyó képzések esetében a jelentkezési kérelmet a felsőoktatási intézménynek kell megküldeni, amelyik gondoskodik a felvételi eljárás lebonyolításáról, továbbá a jelentkezők adatairól és a felvételi eredményekről a képzés indításáig, legkésőbb október 15-éig tájékoztatja az Oktatási Hivatalt. A 41. § (1) bekezdés szerint a külföldi hallgatók részére, idegen nyelven, valamint a harmadik országbeli állampolgárok számára államközi megállapodás alapján meghirdetett képzésekre, a hitéleti képzésekre, a nemzetközi közös képzésekre és a Magyarországon működési engedéllyel rendelkező külföldi felsőoktatási intézmények képzéseire történő jelentkezés határidejét, módját, valamint a felvételi eljárást és követelményeit a felsőoktatási intézmény határozza meg.

A két felvételi eljárás külön rendszer szerint működik, amelyek között nincs átjárhatóság. Mindezekre figyelemmel kettős állampolgárság szerint a panaszost mindkét felvételi eljárással élve kérhette a felvételét a felsőoktatási intézménybe, és az adott felvételi eljárásra vonatkozó szabályozásnak megfelelő kritériumok szerint nyerhetett felvételt. Mivel jelentkezését 2018. április 22-én nyújtotta be a felsőoktatási intézménynek a külföldi jelentkezők részére működtetett felületen keresztül, vagyis az általános felvételi eljárás határidejét elmulasztotta, így kizárólag a külföldi állampolgárok által igénybe vehető képzésekre nyerhetett felvételt.

Tájékoztatott továbbá, hogy az Nftv. 43. § (3) bekezdése szerint a hallgató a felsőoktatási intézmény irányában teljesítendő fizetési kötelezettségének teljesítéséhez részletfizetési kedvezményre, halasztásra, mentességre a szervezeti és működési szabályzatban foglalt feltételek és eljárás szerint a rektornak – a fenntartó tájékoztatása mellett meghozott – döntése alapján jogosult. A panaszos az önköltség csökkentésére dékáni méltányossági kérelmet nyújtott be, amely kérelmét a felsőoktatási intézmény elutasította. Ezzel összefüggésben tájékoztatott hivatalunk méltányossági döntéssel kapcsolatos állásfoglalásáról. Az ügyet lezártuk, mivel a beadványban foglaltakkal kapcsolatban nem tudtunk kimutatni oktatási jogsérelmet. (119/2018/OJBIT)

A felvételi eljárás során megszerezhető összes pontszám 500, ebből maximum 100 pont a többletpontok összege. Többletpontot kapni lehet emelt szintű érettségi eredményért, nyelvvizsgáért, korábbi tanulmányokért, tanulmányi, művészeti és sport versenyeredményekért, továbbá esélyegyenlőség biztosítása miatt. (598/2019/OJBIT)

Több panaszos kérte hivatalunk tájékoztatását a felsőoktatási felvételi eljárásban kapható többletpontokkal kapcsolatban.

Tájékoztatott a panaszosokat, hogy a felsőoktatási felvételi eljárásnak a ponthúzást megelőző fázisában hivatalunknak nincs lehetősége állásfoglalást kialakítani a kérdéskörrel kapcsolatban, szükséges bevárni a besorolási döntés meghozatalát. Ezen döntést követően nyílik meg a jogorvoslati út, amelyben érvényesíthetik indokaikat.

Ezen kívül részletesen tájékoztatott a felsőoktatási felvételi eljárás során a jogszabályban biztosított jogorvoslati lehetőségeiről. A felsőoktatási felvételi eljárással kapcsolatos jogorvoslatról az Nftv.

rendelkezik. A 41/H. § (1)-(6) bekezdései szerint a jelentkező – jogszabálysértésre hivatkozással – a döntés ellen a döntés közzétételétől számított tizenöt napon belül közigazgatási pert indíthat. A keresetlevél alapján a felsőoktatási információs rendszer működéséért felelős szerv az Ákr. 115. § (1) és (2) bekezdésében foglaltak szerint módosíthatja vagy visszavonhatja a döntését. A bíróság legkésőbb a keresetlevélnek a bírósághoz való érkezését követő nyolc napon belül intézkedik a tárgyalási határnapnak a keresetlevél bírósághoz érkezésétől számított harminc napon belüli időpontra történő kitévéséről, kivéve, ha egyik fél sem kérte tárgyalás tartását, és azt a bíróság sem tartja szükségesnek. Az (1) bekezdés szerint indult perben egyesbíró jár el első fokon. Ha az ügy különös bonyolultsága indokolja, az egyesbíró a perben a tárgyalás megkezdése előtt elrendelheti, hogy az ügyben három hivatásos bíróból álló tanács járjon el. A tanács elé utalt ügyben utóbb egyesbíró nem járhat el. A bíróság a keresetlevelet, a keresetlevél bírósághoz történő érkezésétől számított negyvenöt napon belül bírálja el, a határozatát ugyanezen határidőn belül írásba foglalja és a felek részére kézbesíti. A perben nem lehet alkalmazni a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 148. §-a szerinti ítélezési szünetre vonatkozó rendelkezéseket. (284/2019/OJBIT, 311/2019/OJBIT)

Egy jelentkező két emelt szintű érettségi vizsga eredményéért kapható többletponttal kapcsolatban kérte hivatalunk tájékoztatását.

A hozzánk fordulót tájékoztattuk, hogy a felvételi rendelet 15. § (3) bekezdés c) pontja szerint a felvételi eljárásban a jelentkező összesen – többek között – az emelt szinten teljesített érettségi vizsgákért, vagy a felsőoktatási felvételi szakmai vizsgákért legfeljebb 100 érettségi többletpontot. Ugyanezen § (4) bekezdése szerint a (3) bekezdés c)-f) pontja alapján adható többletpontok összege legfeljebb 100 pont lehet. A jelentkező abban az esetben is csak 100 pontra jogosult, ha a különböző jogcímek alapján elért többletpontjainak az összege ezt meghaladná.

A többletpontokkal kapcsolatos részletes tájékoztatást tartalmaz awww.felvi.hu portálon a 2019 szeptemberben induló képzésekre vonatkozó felsőoktatási felvételi tájékoztató a 2.3.1. Emelt szintű érettségi vizsgaeredmény cím alatt. (438/2019/OJBIT)

TANULMÁNYI ÉS VIZSGAÜGYEK

A hallgatói jogviszony a besorolási és felvételi döntés alapján a beiratkozáskor keletkezik a felsőoktatási intézménnyel. A hallgatóknak ugyanakkor lehetőségük van résztanulmányok folytatása miatt egy másik felsőoktatási intézményben tanulmányokat folytatni, ekkor vendéghallgatói jogviszonyt létesíthetnek. Ilyenkor a máshol teljesített tantárgyak elismerésére a küldő intézményben kreditelismeréssel van lehetőség. Új jogviszony esetében a kreditbeszámítás lerövidítheti a tanulmányok idejét. A kreditigazolás azonban a külföldi munkavállaláshoz is nélkülözhetetlen dokumentum lehet a volt hallgatók esetében. (267/2019/OJBIT, 662/2019/OJBIT, 68/2019/OJBIT)

Egy volt hallgató azzal kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét, hogy a felsőoktatási intézménye várhatóan nem állítja ki korábbi képzésével kapcsolatos tantárgyak tartalmáról szóló igazolást, mivel a

felsőoktatási intézmény felé fennálló tartozását jelenleg is törleszti. A panaszost kérdésére figyelemmel tájékoztattuk a felsőoktatási intézményekre irányadó ügyintézési határidőről. Később a panaszos előadta, hogy az egyetem válasza szerint kiadják részére a kért kreditigazolásokat. (465/2019/OJBIT)

Több volt hallgató számára nem olyan formában állították ki a képzésükkel kapcsolatos tantárgyak tartalmáról szóló igazolást, amely a külföldi munkavállalásukat elősegítené.

A panaszosokat tájékoztattuk, hogy az Nftv. 49. § (5) bekezdése szerint egy adott ismeretanyag elsajátításáért egy alkalommal adható kredit. A kreditelismerés – tantárgy (modul) előírt kimeneti követelményei alapján – kizárólag a kredit megállapításának alapjául szolgáló tudás összevetésével történik. El kell ismerni a kreditet, ha az összevetett tudás legalább hetvenöt százalékban megegyezik. A tudás összevetését a felsőoktatási intézmény e célra létrehozott bizottsága (a továbbiakban: kreditátviteli bizottság) végzi. A végrehajtási rendelet 43. § (1)-(3) bekezdései szerint a kreditigazolás a felsőoktatási intézmény által kiadott és hitelesített papír alapú irat, amely tartalmazza a hallgató által teljesített tantárgy (tantervi követelmény) tematikájának olyan leírását, amely lehetővé teszi az Nftv. 49. § (5) bekezdése szerinti döntéshozatal érdekében annak a vizsgálatát és értékelését, hogy a hallgató által megszerzett és igazolt tudás és más kompetenciák mennyiben felelnek meg a helyettesített tantárgy (tantervi követelmény) meghatározott kompetenciáinak. A kreditigazolást a hallgató kérésére kell kiadni. A kérelmében a hallgatónak meg kell jelölnie, hogy mely követelmények teljesítésének igazolását kéri. A kreditigazolást a kiállításakor egyedi sorszámmal kell ellátni és az adatait a felsőoktatási intézmény TR-ében nyilván kell tartani. (255/2019/OJBIT, 443/2019/OJBIT)

A hallgatók egyik leggyakoribb panasza a tantárgyak értékelésével kapcsolatos. Gyakran tájékoztatjuk a hozzánk fordulókat arról, hogy az értékeléssel szemben a jogszabály rendkívül szűk esetkörben biztosít jogorvoslatra lehetőséget az oktatói autonómia miatt. Ennek korlátját jelenti, ha nem tartották be a belső szabályzatokban foglaltakat, többet vagy mást követeltek meg, mint azt előre kihirdették, vagy a vizsga megszervezése nem volt szabályszerű. Továbbá a hallgatóknak lehetőségük van másik oktató vagy bizottság előtti vizsgázást kérelmezni. (639/2019/OJBIT)

Egy hallgató egyik vizsgájának értékelésével kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét. A hallgatót tájékoztattuk hivatalunk értékeléssel kapcsolatos állásfoglalásáról. Az értékeléssel összefüggésben a Nftv., valamint a végrehajtási rendelet tartalmaz releváns rendelkezéseket.

Az Nftv. 35. § (2) bekezdése szerint az oktatással kapcsolatos feladatokat ellátó kötelessége, hogy az ismereteket tárgyilagosan és többoldalúan közvetítse, a jóváhagyott tanterv szerint oktasson és értékeljen, a hallgató emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartsa. Az Nftv. 35. § (1) bekezdésének megfelelően ugyanakkor az oktatói munkakörben foglalkoztatottat megilleti az a jog, hogy világnézete és értékrendje szerint végezze oktatói munkáját, anélkül, hogy annak elfogadására kényszerítené vagy készítené a hallgatót, a képzési program keretei között meghatározza az oktatott tananyagot, megválassza az általa alkalmazott oktatási és képzési módszereket.

E rendelkezések szerint az oktatót a hallgatók munkájának értékelésekor, minősítésekor széleskörű szabadság illeti meg, így a törvény csak rendkívül szűk esetkörben biztosít jogorvoslati lehetőséget az értékelés, minősítés vonatkozásában. Annak megítélése ugyanis, hogy egy felelet vagy egy dolgozat

(akár szakdolgozat) milyen érdemjeggyel értékelhető, szakmai kérdés, mely szaktudásnak az oktató van birtokában.

Az Nftv. 57. § (3) bekezdésének megfelelően a hallgató a felsőoktatási intézmény döntése vagy intézkedése, illetve intézkedésének elmulasztása (a továbbiakban együtt: döntés) ellen - a közléstől, ennek hiányában a tudomására jutásától számított tizenöt napon belül - jogorvoslattal élhet, kivéve a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntést. Eljárás indítható a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntés ellen is, ha a döntés nem a felsőoktatási intézmény által elfogadott követelményekre épült, illetve a döntés ellentétes a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában foglaltakkal, vagy megszegtek a vizsga megszervezésére vonatkozó rendelkezéseket. (102/2019/OJBIT)

Egy volt hallgató korábban folytatott tanulmányai során egy tantárgy értékelésével kapcsolatban élt panasszal. Beadványához mellékelte a felsőoktatási intézménnyel folytatott levelezését, valamint az érintett tanszék panaszával kapcsolatban küldött tájékoztató levelét.

Tájékoztattuk a panaszost hivataluk eljárási szabályairól, az értékeléssel kapcsolatos álláspontunkról, továbbá a jogorvoslat kimerítésének szükségességéről. Felhívtuk a figyelmét továbbá arra, hogy a végrehajtási rendelet 58. § (2) bekezdése szerint, ha a sikertelen vizsgát követő ismétlővizsga nem volt sikeres, a hallgató kérésére biztosítani kell, hogy az újabb ismétlővizsgát másik oktató vagy vizsgabizottság előtt tehesse le. (195/2019/OJBIT)

A panaszosokat minden esetben tájékoztattuk hivatalunk eljárási és hatásköri szabályairól, a jogorvoslat kimerítésének szükségességéről, valamint az értékelésre vonatkozó jogszabályi környezetről. (254/2019/OJBIT, 333/2019/OJBIT, 381/2019/OJBIT, 390/2019/OJBIT, 392/2019/OJBIT, 656/2019/OJBIT)

A felsőoktatási jogszabályok nem rendelkeznek arról, hogy az oklevél minősítését mely tanulmányi eredmények alapján kell számolni. Erről a felsőoktatási intézmények maguk alkotják meg a belső szabályzatukat. Amennyiben a felsőoktatási intézmény tartja magát a saját szabályzatában foglalt értékeléshez, oktatási jogsértés nem valósul meg.

Egy hallgató azzal kapcsolatban élt panasszal, hogy a felsőoktatási intézményénél a diplomaminősítés kapcsán a záróvizsga eredményét veszik alapul, és mivel a mesterképzési szakon végzett tanulmányai elégséges eredménnyel zárultak, mindez ellehetetleníti a tanulmányainak doktori képzésben történő folytatását. A záróvizsgán kapott érdemjegyet azért sem tartotta elfogadhatónak, mert több oktató elfogultságát vélelmezte.

A felülbírálati bizottság megtárgyalta a hallgató jogorvoslati kérelmét, amely ülésen személyesen megjelent a hallgató és elismerte, hogy a záróvizsgáztatás formailag rendben zajlott, továbbá jogszabálysértésre a felsőoktatási intézménynek szóló fellebbezésében nem hivatkozott a záróvizsga megszervezésével, vagy a diplomaminősítés számításával kapcsolatban. A felülbírálati bizottság megállapította, hogy záróvizsga-bizottság a záróvizsga eredmény (oklevél minősítés) megállapításánál a jogszabályok, valamint az intézményi belső szabályzat rendelkezéseinek megfelelően hozta meg a döntését.

Az ügyben a következő állásfoglalást alakítottuk ki. A végrehajtási rendelet 59. § (1) bekezdése szerint a záróvizsgát záróvizsga-bizottság előtt kell letenni, amelynek elnöke és legalább még két tagja van. A

záróvizsga-bizottságot úgy kell összeállítani, hogy legalább egy tagja egyetemi vagy főiskolai tanár, illetve egyetemi vagy főiskolai docens legyen, továbbá legalább egy tagja ne álljon foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban az érintett felsőoktatási intézménnyel vagy a felsőoktatási intézmény másik szakjának oktatója legyen. A záróvizsgáról jegyzőkönyvet kell vezetni.

Az érintett felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatának hallgatói követelményrendszer, tanulmányi és vizsgaszabályzatnak (a továbbiakban: HKR.) a szakdolgozat és a záróvizsga értékelésére, valamint a diplomaminősítésre vonatkozó rendelkezései a következők. A HKR. 77. § (18) bekezdése szerint, amennyiben a bíráló alapján, plágium bizonyítása, formai vagy más okból a szakdolgozat javasolt érdemjegye elégtelen, úgy a hallgató záróvizsgára bocsátható. A záróvizsga alkalmával a hallgató lehetőséget kap a szakdolgozata megvédésére. A szakdolgozat érdemjegyét a záróvizsga-bizottság állapítja meg a 82. §-ban foglaltak szerint. Ha a szakdolgozat jelen szabályzatban rögzített terjedelmi és formai követelményeknek nem felel meg, és erről a záróvizsga-bizottság meggyőződött, úgy a szakdolgozatot további mérlegelés nélkül elégtelenre kell értékelni.

A HKR. 82. § (3) és (5) bekezdése szerint a szakdolgozat érdemjegyét a bíráló javaslatának figyelembevételével a bíráló bizottság (ahol a bíráló bizottság megegyezik a záróvizsga-bizottsággal, ott a záróvizsga-bizottság) állapítja meg, azt a hallgatóval a védést követően közli és az írásbeli szakvéleményre feljegyzi. A szakdolgozat érdemjegyét a védést követően az ötfokozatú minősítési rendszer szerint kell megállapítani [jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1)].

A HKR. 85. § (2) bekezdése szerint a záróvizsga eredménye a bölcsészettudományi karon a tantárgyi szóbeli vizsga eredménye és a szakdolgozatra kapott érdemjegy átlaga, egész számra kerekítve. A záróvizsga eredményének megállapítása során az alábbi kerekítési szabályok szerint kell az érdemjegyet megállapítani: elégséges: 2,00-2,50; közepes: 2,51-3,50; jó: 3,51-4,50; jeles: 4,51-5,00.

A HKR. 86. § (3) bekezdés b) pont 1. alpontja szerint a bölcsészettudományi karon az osztatlan tanári mesterképzési szakot kivéve az alap-, mesterképzési és szakirányú továbbképzési szakokon az oklevél minősítése megegyezik a záróvizsga eredményével. A záróvizsga eredmény megegyezik a 85. § (2) bekezdésben rögzített módon egész számra kerekített záróvizsga-eredménnyel. Az oklevél minősítésének megállapítása a (4) bekezdés b) pontjában foglaltak szerint történik. Ugyanezen § (4) bekezdés b) pontja szerint az oklevélbe nem jogász szakokon kitüntetési oklevél – feltételeit a karok kari tanácsa határozza meg –; jeles (4,51-5,00); jó (3,51-4,50); közepes (2,51-3,50); elégséges (2,00-2,50) minősítést kell bejegyezni.

Tájékoztattuk a panaszost, hogy hivatalunk bizottság előtti vizsgázással kapcsolatos álláspontjáról, így arról, hogy maga a bizottsági forma az esetleges elfogultságot megalapozatlanná teszi. Felhívtuk a figyelmét továbbá hivatalunk méltányossági kérelmekkel kapcsolatos álláspontjáról is.

Tekintettel arra, hogy a diplomaminősítéssel kapcsolatos konkrét jogszabálysértésre a panaszos nem hivatkozott, így elfogadtuk a felsőoktatási intézmény másodfokú döntésében foglaltakat. A beadványban foglaltakkal kapcsolatban oktatási jogsérelmet nem tudtunk kimutatni, ezért az ügyet lezártuk. (386/2019/OJBIT)

Hivatalunk állásfoglalása a bizottság előtti vizsgázással kapcsolatban továbbra is változatlan a tekintetben, hogy amennyiben a felsőoktatási intézmény bármely vizsgája akár a jogszabályokban foglaltak szerint kötelezően, akár külön kérésre bizottság előtt zajlik, a bizottság előtti vizsgázás lehetősége az esetleges elfogultságot megalapozatlanná teszi.

Egy panaszos értékeléssel kapcsolatban nyújtott be panaszt hivatalunkhoz, amelyben sérelmezte azt is, hogy a jogorvoslati kérelme nem került elbírálásra. Beadványa nyomán hivatalunk hatáskörének megállapítása érdekében felkerestük a felsőoktatási intézményt a jogorvoslattal összefüggésben. A felsőoktatási intézmény válasza megérkezett hivatalunkba, amelyhez csatolták a másodfokú döntést is. A határozat helyt ad a hallgató kérelmének, hallgatói jogviszonyának helyreállítása mellett bizottság előtti vizsgázásra kap egy további lehetőséget. Az elfogultsággal kapcsolatos további aggodalmaival kapcsolatban tájékoztattuk hivatalunk bizottság előtti vizsgázással kapcsolatos állásfoglalásáról. Mindezekre figyelemmel elfogadtuk a felsőoktatási intézmény döntését, amellyel orvosolta a hallgatói jogsérelmet, ezért az ügyet lezártuk. (464/2019/OJBIT)

A jogorvoslathoz való jog olyan kiemelt és garanciákkal védett alapjog, amely Magyarország Alaptörvényében van lefektetve. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése alapján mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A hallgató alapesetben a felsőoktatási intézmény döntése ellen tizenöt napon belül élhet jogorvoslattal. Az eljárási határidőt is az Nftv. szabja meg maximum harminc napban. Amennyiben ezen határidőt a felsőoktatási intézmény túllépi, akkor a jogorvoslati jog megsértésén túl felmerülhet egy másik alapjog, a tisztességes eljáráshoz való jog megsértése is.

Egy hallgató a 2018. június 13-án benyújtott jogorvoslati kérelmében ügye kivizsgálását kérte, amelyben a felsőoktatási intézmény több korábbi döntését és intézkedését kifogásolta. A panaszos továbbította hivatalunk részére a másodfokú határozatot, amelyet 2018. október 8-án foglaltak írásba. A határozat érdemi vizsgálat nélkül elutasította a hallgató jogorvoslati kérelmét, az indokolás szerint a panaszos által kifogásolt döntések és intézkedések utolsó konkrétan megjelölt időpontja 2018. január 29. volt. Az Nftv. 57. § (3) bekezdése szerint a hallgató az Egyetem döntése ellen – a közléstől, ennek hiányában a tudomásra jutástól számított tizenöt napon belül – élhet jogorvoslattal. Mindezekre figyelemmel hatáskör hiányában az ügy érdemében nem folytattunk vizsgálatot, a jogorvoslati döntés a kérelmet a jogorvoslati határidő elmulasztása miatt érdemi vizsgálat nélkül utasította el.

A jogorvoslati eljárással kapcsolatban a hallgató, valamint a felsőoktatási intézmény által előadott körülmények, illetve becsatolt dokumentumok alapján az alábbi állapototuk meg.

A felsőoktatási intézményben lezajló eljárások közül a másodfokú eljárás ügyintézési határidejére és közlésére jogszabály külön rendelkezést tartalmaz. Az Nftv. 58. § (4) bekezdése szerint a jogorvoslati eljárás rendjét, különösen a döntés közlését és a jogorvoslati kérelem elbírálására irányadó határidőt a felsőoktatási intézmény – a jelen törvényben meghatározott keretek között – a szervezeti és működési szabályzatában szabályozza, azzal, hogy a határidő legfeljebb harminc nap lehet.

A felsőoktatási intézmény másodfokú tanulmányi bizottsága a 2018. október 8-án hozott határozatával a fenti ügyben elutasította – elkésztettségre hivatkozással – a 2018. június 13-án benyújtott jogorvoslati kérelmet. Ugyanakkor a jogszabályban biztosított harminc napos ügyintézési határidőt a felsőoktatási intézmény maga is jelentősen túllépte eljárásával.

A fentiekre tekintettel a hivatalunk feladatairól és működésének szabályairól szóló 40/1999. (X. 8.) OM rendelet 7. § (7) bekezdésében biztosított hatáskörnél fogva azzal a kezdeményezéssel fordultunk az intézmény vezetője felé, tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az általa vezetett

felsőoktatási intézménynél a jövőben a döntéseket hozó bizottságok, szervek és személyek által az ügyintézési és kézbesítési határidő betartása a jogszabályokban foglaltak szerint történjen.

A felsőoktatási intézmény arról tájékoztatta hivatalunkat, hogy a jelen ügygel kapcsolatos kezdeményezésünket elfogadta, annak megfelelően megtette a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az intézmény szabályzataiban a jogorvoslati eljárásra irányadó ügyintézési határidő a jogszabályokban foglaltaknak megfelelően módosuljon. A rektor felhívta a felsőoktatási intézményen belül a másodfokú tanulmányi bizottság titkára, mint a jogorvoslati kérelmek elbírálására rendelkezésre álló határidők betartásáért felelős személy figyelmét arra, hogy a jövőben kiemelt figyelmet fordítson ezen kérelmek szempontjából a határidők betartására. A rektor kezdeményezte továbbá, hogy a másodfokú tanulmányi bizottság titkára, mint a jogorvoslati kérelmek elbírálásának előkészítését és a másodfokú határozatok írásba foglalását végző személy ezen feladatait kiemelt feladatokként kezelhesse. A fentiekre tekintettel az ügyet lezártuk. (78/2019/OJBIT)

A hallgató jogorvoslati joga nem kizárólag a felsőoktatási intézmény határozataival szemben érvényesíthető; a döntés, intézkedés vagy ezek elmulasztása esetén is lehetőséget kell biztosítani a fellebbezésre.

Egy hallgató azt kifogásolta, hogy a felsőoktatási intézmény elmulasztotta a félévközi jegyét rögzíteni, pedig ezt az egyetemnek a saját szabályzata szerint kötelessége megtenni a szorgalmi időszak utolsó hetéig. A panaszos tájékoztatása szerint az érdemjegy rögzítése utólagosan megtörtént, így a felsőoktatási intézmény saját hatáskörben rendezte a helyzetet, azonban ezt megelőzően a hallgató a jegybeírás elmaradásával kapcsolatban jogorvoslattal kívánt élni. A felsőoktatási intézmény a panaszos jogorvoslati kérelmét azzal utasította el, hogy azt csak elutasító döntés ellenében adhat le. Mivel a panaszosra vonatkozó döntés hiányzott, ezért formai okból elutasításra került fellebbezése.

Figyelemmel arra, hogy a panaszos által kifogásolt helyzet már megoldódott, ezért az ügyben érdemi vizsgálatot nem folytattunk le. A panaszos hallgató által előadott körülmények, illetve a becsatolt dokumentumok alapján azonban a következő tájékoztató jellegű állásfoglalást adtuk a felsőoktatási intézmény részére.

Jogorvoslattal kapcsolatban az Nftv. tartalmaz releváns rendelkezéseket. Az 57. § (3) bekezdése szerint a hallgató a felsőoktatási intézmény döntése vagy intézkedése, illetve intézkedésének elmulasztása (a továbbiakban együtt: döntés) ellen – a közléstől, ennek hiányában a tudomására jutásától számított tizenöt napon belül – jogorvoslattal élhet, kivéve a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntést. Eljárás indítható a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntés ellen is, ha a döntés nem a felsőoktatási intézmény által elfogadott követelményekre épült, illetve a döntés ellentétes a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában foglaltakkal, vagy megszegték a vizsga megszervezésére vonatkozó rendelkezéseket.

Ezen rendelkezésnek megfelelően a hallgató tehát nem kizárólag a felsőoktatási intézmény által hozott, a hallgató által kérvény formájában benyújtott ügyben született döntés ellen élhet fellebbezéssel. Álláspontunk szerint a fenti jogszabályhelyre figyelemmel a hallgató jogorvoslattal élhet akár a felsőoktatási intézmény intézkedése, vagy annak elmulasztása esetén is. Ilyen intézkedés elmulasztása lehet egy félévközi jegy határidőre történő bejegyzésének elmulasztása.

Fentiekre figyelemmel azzal a jelzéssel fordultunk az intézmény vezetője felé, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a jövőben az általa vezetett felsőoktatási intézménynél

a hallgatók a jogszabályokban foglaltaknak megfelelően élhessenek a jogorvoslati jogukkal.
(143/2019/OJBIT)

Jogorvoslatot előterjeszteni egy jogszabály vagy az intézmény belső szabályzataiban foglaltak megsértése esetén lehet. A méltányosság esetében azonban egy az intézmény saját szabályzatában foglalt rendelkezéstől való eltérést kérelmezhet a hallgató, az ott meghatározott módon és alkalommal. Jogszabályi rendelkezés alól – így az idegennyelvi követelmények alól – azonban az intézmény nem mentesíthet. Ha valaki jogorvoslati kérelmet nyújt be, és a kérelem tartalmában is a fellebbezésre irányul, akkor méltányossági kérelemként elbírálni a jogorvoslati jogtól való megfosztást valósít meg.

Egy levelező tagozatos hallgató vizsgálat lefolytatását kérte hivatalunktól, amelyben a felsőoktatási intézmény korábbi jogorvoslati gyakorlatát kifogásolta.

2018. október 1-jén jogorvoslati kérelmet nyújtott be, mivel ezen időpontig kilenc tantárgyból csak négyről voltak órarendi információk. Ezt követően 2018. október 8-án három tantárgyról továbbra sem tudta, hol és mikor lesz megtartva. Véleménye szerint a körülmények nem felsőfokú oktatáshoz méltóak, mert az órarend összeállítása nem következetes, és előfordul, hogy a tananyag leadása és a számonkérés között nem telik el elegendő idő.

A jogorvoslati kérelmére hozott döntés szerint a hallgató oktatásszervezéssel kapcsolatos panaszát a felsőoktatási intézmény méltányosság keretében bírálta el, és fogadta el. Eszerint a jelzett problémákat a hallgatói és oktatói visszajelzések alapján elkezdtek felülvizsgálni a felsőoktatási intézmény vezetésének bevonásával. Az órarendszerkesztés anomáliáit felderítették, és új alapokra helyezték, amelyet a következő félévre bevezetve várakozásaiknak megfelelően a problémák megszűnését eredményezi. A határozat azt is tartalmazza, hogy a hallgató tanulmányai során további méltányosságban nem részesülhet.

A panaszos az órarendszerkesztés hiányosságain kívül azt is sérelmezte, hogy oktatásszervezési kifogásaival kapcsolatos jogorvoslati eljárás helyett méltányosságot gyakoroltak, és így megfosztották egyrészt a jogorvoslattól, hiszen további fellebbezésnek a határozat ellen nem volt helye, illetve a későbbi méltányosság kérelmezésének lehetőségétől is. A méltányossággal kapcsolatban előadta továbbá, hogy a határozattal ő semmilyen mentességet, kedvezményt nem kapott.

Az ügyben vizsgálatot indítottunk, és az érintett felsőoktatási intézmény rektorához fordultunk. Válaszában a rektor megerősítette a panaszos által előadottakat. A határozatban szereplő, a hallgató által sérelmezett mondat a rektor válasza szerint arra utalt, hogy az ugyanezen félévi órarenddel kapcsolatosan további eljárás a részéről nem indítható, de határozatot megváltoztatná oly módon, hogy a sérelmezett mondatot törli a határozatból.

Az ügyben az alábbi állásfoglalást alakítottuk. Az Nftv. a jogorvoslattal kapcsolatban az alábbiak szerint rendelkezik. Az Nftv. 57. § (3) bekezdése szerint a hallgató a felsőoktatási intézmény döntése vagy intézkedése, illetve intézkedésének elmulasztása (a továbbiakban együtt: döntés) ellen – a közléstől, ennek hiányában a tudomására jutásától számított tizenöt napon belül – jogorvoslattal élhet, kivéve a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntést. Eljárás indítható a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntés ellen is, ha a döntés nem a felsőoktatási intézmény által elfogadott követelményekre épült, illetve a döntés ellentétes a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában foglaltakkal, vagy megszegték a vizsga megszervezésére vonatkozó rendelkezéseket. Ugyanezen § (5)

bekezdése szerint a jogorvoslati kérelem tárgyában a felsőoktatási intézmény a következő határozatokat hozhatja: a kérelmet elutasítja; a döntés elmulasztóját döntéshozatalra utasítja; a döntést megváltoztatja; a döntést megsemmisíti, és a döntéshozót új eljárás lefolytatására utasítja.

A felsőoktatási intézmény tanulmányi- és vizsgaszabályzata (a továbbiakban: TVSZ) 9. § (1)-(4) bekezdései szerint a hallgató az Nftv. 57. § (3) bekezdésben foglalt rendelkezéseknek megfelelően az Egyetem döntése vagy intézkedése, illetve intézkedésének elmulasztása (a továbbiakban: döntés) ellen – a közléstől, ennek hiányában a tudomására jutásától számított tizenöt napon belül – jogorvoslattal élhet, kivéve a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntést. A jogvesztő határidő mulasztása miatt igazolási kérelem – fellebbezéssel egyidejű – benyújtásának helye van. Az elkésett fellebbezési kérelem érdemi vizsgálat nélkül elutasításra kerül, melyről a hallgatót a tanulmányi hivatal kijelölt munkatársa írásban értesíti. Eljárás indítható a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntés ellen is – a közléstől, ennek hiányában a tudomására jutástól számított 15 napon belül –, ha a döntés nem a felsőoktatási intézmény által elfogadott követelményekre épült, illetve a döntés ellentétes a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában foglaltakkal, vagy megszegték a vizsga megszervezésére vonatkozó rendelkezéseket. A jogorvoslati kérelem tárgyában, jelen szabályzat 7. sz. mellékletét képező ügyrendben meghatározott eljárási rend szerint, a fellebbviteli bizottság jár el. A fellebbviteli bizottság 3 tagból áll. A bizottság elnöke a rektor, további tagjai az egyetem kancellára, aki egyben a fellebbviteli bizottság titkára, EHÖK egy fő képviselője. A rektort az általa kijelölt vezető beosztású személy is helyettesítheti. Ugyanezen § (9) bekezdése szerint a hallgató jogorvoslati kérelmét a rendelkezésre álló határidőn belül kizárólag a Neptun rendszeren keresztül nyújthatja be, az eset elbírálásához szükséges dokumentumok másolatának csatolásával.

A TVSZ 9. § (12)-(13) bekezdései szerint a döntést indokolással ellátott határozatba kell foglalni. Az eljárás során a határozatban fel kell hívni a figyelmet a jogorvoslat lehetőségére, és az eljárás során a hallgatót legalább egy ízben személyesen meg kell hallgatni. Ha a hallgató, illetve meghatalmazottja ismételt, szabályos értesítés ellenére sem jelenik meg a fellebbviteli bizottság ülésén, akkor a személyes meghallgatástól el lehet tekinteni. A hallgató, illetve meghatalmazottja észrevételeit írásban is benyújthatja, kérve a személyes meghallgatásának mellőzését. A hallgató a jogorvoslati kérelem elbírálóját által hozott döntés bírósági felülvizsgálatát kérheti, annak közlésétől számított 30 napon belül, jogszabálysértésre, illetve hallgatói jogviszonyra vonatkozó rendelkezések megsértésére hivatkozással.

A TVSZ 10. § (1)-(5) bekezdései szerint a rektor, a Jogi Iroda véleményének kikérésével, az oktatási és általános rektorhelyettes és az oktatási igazgató együttes javaslatára a hallgató részére kivételes alkalommal – méltányosságra okot adó esetben – engedélyt adhat jelen Szabályzat olyan rendelkezése alóli mentességre, amely nem a tanulmányi követelmények teljesítésére vonatkozik. A hallgató a kérelmét kizárólag a Neptun rendszeren keresztül, a szükséges igazoló dokumentumokkal együtt nyújthatja be. A rektor nem adhat felmentést az alábbiak alól: kötelező tárgy; vizsgakövetelmény; kritériumkövetelmény teljesítése; aláírás. A méltányosságon alapuló határozatban – a szabályzat 7. számú mellékletben meghatározott tartalmi elemeken túl – rendelkezni kell az engedély feltételeiről, érvényességének idejéről, és utalni kell arra, hogy a továbbiakban méltányossági alapon kedvezmény adható vagy nem adható. A határozatot a rektor döntése alapján a tanulmányi hivatal küldi meg a hallgatónak. A határozat ellen jogorvoslatnak helye nincs.

A hallgató 2018. október 1-jén benyújtott jogorvoslati kérelmét a fellebbviteli bizottságnak címezte, és a TVSZ 9. §-a alapján kérte a jogorvoslati kérelem elbírálását.

Az ezen ügyben hozott jogorvoslati kérelmet elbíráló határozatot a rektor a TVSZ 10. § (1) bekezdésében rögzített méltányossági jogkörében eljárva hozta meg.

Hivatalunk álláspontja a méltányossági kérelmekkel benyújtott beadványokkal kapcsolatban a következő. A méltányosság olyan általános rendelkezéstől történő eltérés a hallgató szempontjából kedvező irányba, amelyet a norma bizonyos kivételes esetekben lehetővé tesz a jogalkalmazó számára. A méltányossági jogkör gyakorlója a körülményeket mérlegelve jár el, és a kérelmező javára eltekinthet a meghatározott feltételektől. A méltányossági döntés meghozatala során az intézmény nagyfokú szabadsággal rendelkezik, rá van bízva, hogy melyiket választja a több, egyaránt jogszerű megoldás közül. Jogszerűen dönt, ha a kérelemben foglaltaknak eleget tesz, és akkor is jogszerűen jár el, ha elutasítja azt.

Az egyetem azonban a hallgató által formailag és tartalmilag is jogorvoslati kérelemként benyújtott indítványt bírált el méltányossági kérelemként.

Mindezekre tekintettel fenti eljárással az egyetem szűkítette a hallgató jogorvoslathoz való jogát, mivel azt a hallgató a felsőoktatási intézményben nem tudta kimeríteni, továbbá másodfokú határozat hiányában nem tudott bírósághoz fordulni. Megfosztotta továbbá az egyetem a hallgatót a méltányossághoz való jogától is, amivel a határozat szerint többször már nem élhet ezen jogi lehetőséggel.

A fentiekre tekintettel hivatalunk azzal a kezdeményezéssel fordult az intézmény vezetője felé, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a felsőoktatási intézménynél a hallgatók a jogorvoslathoz való jogukkal maradéktalanul élhessenek, továbbá a jogorvoslati eljárások lefolytatására és jogorvoslati döntések meghozatalára a jövőben a jogszabályokban foglaltak szerint kerüljön sor.

Válaszában az intézmény arról tájékoztattott, hogy az ügygel kapcsolatos kezdeményezésünket a felsőoktatási intézmény elfogadta, annak megfelelően megtette a szükséges intézkedéseket. A felsőoktatási intézmény tájékoztatása szerint a szenátus 2019. június 25-én elfogadta az egyetem panaszkezelési szabályzatát, amely tartalmazza az egyetemhez beérkező panasz kezelésének útvonalát és a jogorvoslati lehetőségeket. Mindezekre figyelemmel az ügyet lezártuk. (2/2019/OJBIT)

A felsőoktatási intézmények által kötelezően kezelt iratok – többek között – a törzslap, beiratkozási lap, leckekönyv, kreditigazolás, vizsgalap, záróvizsga-jegyzőkönyv, végbizonyítvány (abszolutórium), oklevél és az oklevélmelléklet. A felsőoktatási intézmények iratkezelésükről saját belső szabályzataikban jogosultak rendelkezni, de az iratkezelési szabályzat kialakítása során a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény és a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről szóló 335/2005. (XII. 29.) kormányrendelet előírásaira tekintettel kell lenniük.

A hozzánk forduló panaszos azzal kapcsolatosan kérte hivatalunk tájékoztatását, hogy a felsőoktatási intézmények mennyi ideig kötelesek megőrizni a hallgatói leckekönyveket.

A végrehajtási rendelet 35. § (1) bekezdés 6. pontja a leckekönyvet felsőoktatási intézmény által kötelezően kezelt iratok közé sorolja. A végrehajtási rendelet 41. § (9) bekezdésének értelmében a leckekönyvet szorgalmi időszakban a felsőoktatási intézmény tárolja, a vizsgaidőszakra – a felsőoktatási intézmény szabályzatában meghatározottak szerint – azt a hallgatónak ki kell adni.

A fentieknek megfelelően javasoltuk, hogy a leckekönyvek megőrzési idejével és kiadásával kapcsolatosan tanulmányozza az érintett felsőoktatási intézmény belső szabályzatait, különös tekintettel iratkezelési szabályzatára, valamint irattári tervére. (105/2019/OJBIT)

Az órarend összeállítása, és a vizsgák időpontjának meghatározása különösen a levelező képzésben tanulmányokat folytató hallgatók számára bír kiemelt jelentőséggel. Levelező képzés esetén azonban nincs olyan jogszabályi rendelkezés, hogy a képzést kizárólag hétvégén lehet megszerezni. Ilyen esetekben a felsőoktatási intézmény belső szabályozása az irányadó a kérdésben. (97/2019/OJBIT, 294/2019/OJBIT)

Egy panaszos órarend és vizsgaidőpontok meghirdetésével kapcsolatban kereste fel hivatalunkat. Előadta, hogy huszonevesként teljes munkaidőben húsz szabadnapja van, amit nem tud és nem is kíván a levelező képzésre felhasználni, mivel specializációt is úgy választott, hogy szombati napokon legyen az oktatás.

Tájékoztattuk a hallgatót, hogy az Nftv. 17. § (3) bekezdése rendelkezik a levelező képzésről, és a tanórák alacsonyabb arányát írja elő, de azt nem, hogy csak és kizárólag pihenőnapon kell azt kiírni. Egyéb szabályokat az intézmény belső szabályzataiban, különösen a tantárgyi tematikában tud megtekinteni. Ennek megfelelően, megértve elkeseredését, az általa leírtak és elmondottak érdeksérelmet, és nem jogsérelmet jelentenek. Felhívtuk továbbá a figyelmét a jogorvoslati lehetőségeire. (35/2019/OJBIT)

Egy hallgató egy felsőoktatási intézményben vizsgakurzusként vett fel egy tantárgyat, amelyhez neki nem megfelelő időpontra hirdettek vizsgaidőpontot, és utólag nem engedték a tantárgy leadását sem. Az Nftv. nem rendelkezik a vizsgakurzus meghirdetésével, valamint a tantárgyfelvételek maximális számával kapcsolatban. Az erre vonatkozó szabályozásról a hallgató a felsőoktatási intézménynél helyben tájékozódhat. A tantárgyfelvételek, illetve a vizsgaalkalmak kimerítése azonban hatással lehet a hallgatói jogviszonyára.

Az Nftv. 59. § (3) bekezdés a) pontja szerint a felsőoktatási intézmény egyoldalú nyilatkozattal is megszünteti annak a hallgatónak a hallgatói jogviszonyát, aki a tanulmányi és vizsgaszabályzatban, illetve a tantervben rögzített, a tanulmányokban való előrehaladással kapcsolatos kötelezettségeit nem teljesíti, feltéve, hogy a hallgatót előzetesen írásban felhívták arra, hogy kötelezettségének a megadott határidőig tegyen eleget és tájékoztatták a mulasztás jogkövetkezményeiről. Ugyanezen § (4) bekezdése szerint a felsőoktatási intézmény egyoldalú nyilatkozattal megszünteti annak a hallgatónak a hallgatói jogviszonyát, akinek az azonos tanegységből tett sikertelen javító, és ismétlő javító vizsgáinak összesített száma eléri az ötöt. (179/2019/OJBIT)

Az abszolutórium megszerzését követően a hallgató tanulmányait egy vagy több tantárgyból egy komplex vizsgával, a záróvizsgával zárja le, amelyben számot ad a tanult ismereteiről, készségeiről és képességeiről, valamint arról, hogy ezen ismereteket a gyakorlatban is tudja alkalmazni. A korábbi gyakorlathoz képest az Nftv. alapján már nem lehetséges kizárólag a záróvizsgát az abszolutórium után másik intézményben teljesíteni.

Egy volt hallgató, aki 2013 őszén kezdte meg tanulmányait azzal kapcsolatban kérte tájékoztatásunkat, hogy tehet-e másik felsőoktatási intézményben záróvizsgát, mint ahol az abszolutóriumot megszerezte. Tájékoztattuk, hogy az Nftv. 50. § (2) és (4) bekezdései szerint a hallgató tanulmányait felsőoktatási szakképzésben, alap- és mesterképzésben, szakirányú továbbképzésben záróvizsgával fejezi be. A záróvizsga az oklevél megszerzéséhez szükséges ismeretek, készségek és képességek ellenőrzése és értékelése, amelynek során a hallgatónak arról is tanúságot kell tennie, hogy a tanult ismereteket alkalmazni tudja. A záróvizsga a tantervben meghatározottak szerint több részből – szakdolgozat vagy diplomamunka megvédéséből, további szóbeli, írásbeli, gyakorlati vizsgarészekből – állhat.

A végrehajtási rendelet 59. § (1)-(2) bekezdései szerint a záróvizsgát záróvizsga-bizottság előtt kell letenni, amelynek elnöke és legalább még két tagja van. A záróvizsga-bizottságot úgy kell összeállítani, hogy legalább egy tagja egyetemi vagy főiskolai tanár, illetve egyetemi vagy főiskolai docens legyen, továbbá legalább egy tagja ne álljon foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban az érintett felsőoktatási intézménnyel vagy a felsőoktatási intézmény másik szakjának oktatója legyen. A záróvizsgáról jegyzőkönyvet kell vezetni. A felsőoktatási intézmény szabályzatában határozza meg a záróvizsgára jelentkezés módját, a záróvizsga megszervezésének és lebonyolításának rendjét, eredményének kiszámítási módját.

Az Nftv. 42. § (1) bekezdés a) pontja szerint a hallgató a tanulmányaihoz kapcsolódó résztanulmányok folytatása céljából másik felsőoktatási intézménnyel vendéghallgatói jogviszonyt létesíthet. Ugyanezen bekezdés b) pontja szerint a hallgató kérheti átvételét azonos, illetve másik felsőoktatási intézmény ugyanazon képzési területéhez tartozó szakjára.

Átvételt azonban csak hallgatói jogviszonnyal rendelkező hallgató kérelmezhet. Ezzel összefüggésben tájékoztattuk, hogy az Nftv. 59. § (1) bekezdés d) pontja értelmében megszűnik a hallgatói jogviszony azon félév utolsó napján, amelyben a hallgató a végbizonyítványt (abszolutóriumot) megszerezte. Továbbá az Nftv. 49. § (7) bekezdése szerint legalább a képzés kreditértékének harmadát az adott intézmény adott képzésén köteles teljesíteni.

A fentieknek megfelelően a hallgató az abszolutórium megszerzése előtt kérhette volna átvételét más felsőoktatási intézménybe azzal, hogy az abszolutórium megszerzéséhez szükséges összes kredit legalább harmadát a fogadó intézményben kell teljesítenie. Az abszolutórium megszerzését követően azonban kizárólag abban a felsőoktatási intézményben teheti le a záróvizsgát, amelyik intézményben a tanulmányait folytatta. Másik lehetőség, hogy egy ismételt felvételi eljárásban egy másik felsőoktatási intézményben létesít új hallgatói jogviszonyt, és kreditelismeréssel él a fenti korlátozásra figyelemmel.

(383/2019/OJBIT)

A korábbi 1993. évi és 2005. évi felsőoktatási törvény alapján megkezdett tanulmányok befejezésére vonatkozó kérdések száma továbbra sem csökken. Azon hallgatók, akik 1993 szeptembere és 2006 márciusa között kezdték meg a tanulmányaikat, és abszolutóriumot teljesítettek már nem jogosultak záróvizsgát tenni. A 2006 márciusa után tanulmányaikat megkezdők esetében még van lehetőség záróvizsgát tenni, azonban hét év után a felsőoktatási intézmény feltételhez kötheti ezt a megváltozott tanulmányi követelményekre hivatkozással. A 2012 szeptemberét követően, a jelenlegi felsőoktatási keretjogszabály hatálya alatt beiratkozó hallgatók az abszolutórium megszerzését követően két év után a felsőoktatási intézmény esetleges többletfeltételei mellett tehetnek záróvizsgát, de öt éven túl záróvizsga nem tehető. Az oklevél kiállításához szükséges nyelvvizsga pótlására azonban egyik

felsőoktatási törvény sem szab időkorlátot a jelenlegi szabályozás szerint (ide nem értve a magyar állami ösztöndíj visszafizetésére vonatkozó azon feltételt, hogy a képzési idő másfélszeresén belül oklevelet kell szerezni, azt pedig csak az idegennyelvi követelmények teljesítésével lehetséges).

Egy volt hallgató arról kért tájékoztatást, hogy a 2000-ben megkezdett – 2005-ben végbizonyítványt szerzett –, de záróvizsga hiányában be nem fejezett tanulmányai lezárására milyen módon van lehetőség a jogszabályokban rögzített határidőt követően.

Kérdésével kapcsolatban tájékoztattuk, hogy az Nftv. 2016. január 1-jén hatálybalépett 112. § (1) bekezdése szerint a 1993. évi felsőoktatási törvény alapján megkezdett képzéseket – folyamatos képzésben – 2016. szeptember 1-jéig lehet változatlan szakmai követelmények, változatlan vizsgarend keretében, változatlan oklevél kiadásával befejezni. Azok hallgatói jogviszonyát, akik e határidőig nem szerezték meg végbizonyítványukat, e dátummal meg kell szüntetni. Azok a volt hallgatók, akik 2016. szeptember 1-jéig végbizonyítványt szereztek, 2018. szeptember 1-jéig tehetnek záróvizsgát. Az e törvénynek az egyes, a felsőoktatás szabályozására vonatkozó törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXI. törvénnyel megállapított 112. § (5a) bekezdése hatálya alá tartozó volt hallgatókra e bekezdés szabályait alkalmazni kell, a 112 § (5a) bekezdése alapján a felsőoktatási intézmények által hozott döntéseket e bekezdésre tekintettel a volt hallgatók javára 2016. február 15-ig módosítani kell.

A korábbi felsőoktatási törvények szerinti rendelkezéseket – ezen jogszabályok hatályon kívül helyezését követően – a jelenleg hatályban lévő Nftv. átmeneti rendelkezései szerint kell alkalmazni. A rendelkezésre bocsátott információknak, valamint fenti rendelkezésnek megfelelően tehát a hallgató 2018. szeptember 1-jéig tehetett volna záróvizsgát. Ezen határidő jogszabályban rögzített, nyilvános információként megjelent, így arról a felsőoktatási intézmény külön informálása nélkül is tájékozódhatott volna. Azon körülmény, hogy a felsőoktatási intézmény esetlegesen elmulasztotta a tájékoztatási követelményét, nem ad lehetőséget mentesítésre a fenti határidőhöz kötődő jogkövetkezmények alól.

Felhívtuk a figyelmét, hogy hivatalunk hatásköre nem terjed ki a záróvizsga teljesítési határidejének meghosszabbításáról döntést hozni, mivel az 1993. évi felsőoktatási törvény hatálya alatt megkezdett képzések záróvizsgával történő befejezésének határideje alól méltányossági alapon senki sem kaphat mentességet, tekintettel arra, hogy ezen határidőt jogszabály írja elő.

Egyedi helyzetére figyelemmel tájékoztattuk a volt hallgatót, hogy egy sikeres ismételt felsőoktatási felvételi eljárás során újból hallgatói jogviszonyt szerezhet akár ugyanazon, akár másik felsőoktatási intézményben, és lehetőség van a korábban teljesített tanulmányainak elismertetésére is. (104/2019/OJBIT)

Egy panaszos házastársa korábbi tanulmányainak befejezésével kapcsolatban kérte hivatalunk vizsgálatát. Előadta, hogy felesége 2003-ban kezdte meg tanulmányait, és 2010-ben abszolutóriumot szerzett, családi okok miatt nem tudta szakdolgozatát és záróvizsgáját teljesíteni, tanulmányait befejezni. A felsőoktatási intézménytől, majd az Oktatási Hivataltól értesültek arról, hogy a jogszabályi módosítások miatt az érintettnek nincs lehetősége záróvizsgát tenni, és így oklevelét megszerezni. Arról érdeklődött, hogy van-e bármilyen lehetőség a korábbi képzés befejezésére ismételt felvételi nélkül. A panaszost tájékoztattuk a kérdéskörrel kapcsolatos jogszabályi rendelkezésekről. (196/2019/OJBIT)

Egy hallgató záróvizsga-időszakon kívüli záróvizsga lehetőségét kérelmezte, hogy az Nftv. 112. § (1) bekezdésében meghatározott jogvesztő határidőn belül be tudja fejezni tanulmányait.

A felsőoktatási intézmény méltányossági döntésében azzal utasította el a hallgatót, hogy jogszabály zárja ki az augusztusi záróvizsga lehetőségét. Tájékoztatuk a hozzánk fordulót, hogy az Nftv. 112. § (1) bekezdése jogvesztő határidőt tartalmaz, így 2018. szeptember 1-jét követően nincs mód a záróvizsga pótlására. A hallgató kérelmét méltányossági kérelemként nyújtotta be, e minőségében azt méltányossági kérelemként utasították el. Tájékoztatuk a panaszost hivatalunk méltányosságra vonatkozó állásfoglalásáról. A beadványban foglaltakkal kapcsolatban oktatási jogsérelmet nem tudunk kimutatni, ezért az ügyet lezártuk. (118/2019/OJBIT)

Egy volt hallgató tanulmányainak lezárásához szükséges záróvizsga teljesítésének lehetőségével kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét. Beadványa alapján több társával együtt jogász képzésben szerzett abszolutóriumot, azonban záróvizsgát nem teljesítettek, és a jelenleg hatályos nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 112. § (1) bekezdése értelmében 2018. szeptember 1-jét követően erre jogszabályi lehetőség nincs. A fentieknek megfelelően tájékoztattuk a panaszost a jogszabályi környezetről. (154/2019/OJBIT)

Egy volt hallgató előadta, hogy a nem engedik záróvizsgázni. Jogi tanulmányait Budapesten kezdte meg 2005-ben, de nappali tagozaton nem tudta tanulmányait befejezni, ezért 2013-ban átvétellel az érintett vidéki felsőoktatási intézménnyel létesített hallgatói jogviszonyt, ahol abszolutóriumot szerzett 2014-ben. 2015-ben kezdte meg záróvizsgáit, azonban családi és egészségügyi okok miatt a mai napig nem tudta lezárni tanulmányait. 2017-ben a hallgató társaitól eltérően nem kapott tájékoztatást, hogy a jogszabályi változások miatt 2018. szeptember 1-jéig tudja csak záróvizsgáit teljesíteni. Személyesen, külön megkeresésre is erről tájékoztatták a tanulmányi osztályon. Mivel szerette volna tanulmányait lezárni, így bejelentkezett az 2018. augusztus 31-ei záróvizsgára, és a jelentkezéskor, 2018. július 27-én tudatták vele, hogy rá mégis vonatkozik az Nftv. 112. § (1) bekezdésben foglalt fent már hivatkozott határidő. Ezen vizsgaidőpontban a büntetőjog záróvizsgát sikerült teljesítenie, de a közigazgatási jog záróvizsga továbbra is hiányzott, így 2018. szeptember 4-én dékáni méltányossági kérelmet nyújtott be, amit azonban 2018. szeptember 12-én elutasítottak.

2019-ben azonban tudomására jutott, hogy az átvett hallgatókra más jogszabály vonatkoznak, így bejelentkezett az április 12-ei záróvizsgára, amit családi okok miatt azonban nem sikerült teljesítenie. A javítóvizsgára történő jelentkezését a kar dékánja elutasította, ezen vizsga eredményét megsemmisítette, és rosszhiszeműséget vélelmezett a hallgató részéről. Ezen döntés ellen a panaszos fellebbezést nyújtott be, hivatkozva az Nftv. 39. § (3) bekezdésére, ami szerint a hallgatói jogviszony az átvételről szóló döntés alapján, a beiratkozással jön létre. A fellebbezést szintén a dékán bírálta el, és elutasította, arra hivatkozással, hogy fellebbezésre nincs lehetősége, mert a korábbi, 2018. szeptember 12-én hozott méltányossági döntést nem fellebbezte meg, ezért nem terjeszti fel a fellebbezést a másodfokú szervhez. A dékán szerint a hallgató átvétellel létesített jogviszonyt a felsőoktatási intézménnyel, ezért a hallgatói jogviszonya folyamatos volt, annak joghatásait az budapesti felsőoktatási intézményen történő jogviszony-létesítés kezdő időpontjától kell figyelembe venni. Álláspontja szerint a panaszosra akkor vonatkoznának más jogszabályok, ha a panaszolt felsőoktatási intézménnyel felvételi eljárásban létesített volna jogviszonyt.

A panaszos azt sérelmezte, hogy az átvételre tekintettel 2013-ban keletkezett hallgatói jogviszonyára a korábban létesített hallgatói jogviszonyából eredő jogokat és kötelezettségeket alkalmazták, ezzel a felsőoktatási intézmény ellehetetlenítette tanulmányainak befejezését, továbbá a dékán megfosztotta a fellebbezés valódi elbírálásától azzal, hogy annak továbbítását mellőzte.

Az ügyben vizsgálatot indítottunk, és tájékoztattuk a panasszal érintett felsőoktatási intézményt, hogy hivatalunk egy másik felsőoktatási intézmény korábbi megkeresésére állást foglalt abban a kérdésben, hogy az átvétel a 2005. évi felsőoktatási törvény és az Nftv. szerint új jogviszonyt keletkeztet, és megszünteti az előző jogviszonyt a törvény erejénél fogva az átvétel napján. Így azon hallgatók esetében, akik tanulmányaikat az 1993. évi felsőoktatási törvény alatt kezdték meg, de átvétellel másik felsőoktatási intézményben folytatták azokat, a záróvizsga teljesíthetőségének határideje – a vonatkozó átmeneti rendelkezés értelmében – eltérő lehet az átvétel, és így az új hallgatói jogviszony létesítésének időpontjában hatályban lévő jogszabályok szerint.

Amennyiben az ügyben megállapítást nyert, hogy a hallgató hallgatói jogviszonya átvétellel az Nftv. alapján került létesítésre 2013-ban, akkor a záróvizsga tekintetében az Nftv. 50. § (3) bekezdése az irányadó, miszerint a hallgatói jogviszony megszűnését követő ötödik év eltelté után záróvizsga nem tehető. Ezen jogvesztő határidő a hallgató által előadottak szerint 2019. július 4. napja.

Válaszlevelében a felsőoktatási intézmény arról tájékoztatta hivatalunkat, hogy az ügygel kapcsolatban a panaszos által vitatott döntést a felsőoktatási intézmény felülvizsgálta, és 2021-ig megkötés nélkül biztosítja a hallgatónak a záróvizsga letételének lehetőségét. Mindezekre figyelemmel az ügyet lezártuk.
(374/2019/OJBIT)

Évek óta az egyik leggyakoribb beadványozói kérdés az idegennyelvi követelményekkel kapcsolatban érkezik a felsőoktatásban jelenleg vagy korábban tanulmányokat folytató hallgatóktól. Az erre vonatkozó szabályozáshoz tartozó indokolás szerint a felsőfokú tanulmányok mellett a nyelvvizsga követelmények teljesítése a munkakörök betöltéséhez egyre inkább szükséges, így a nyelvigényes képzéseknél a szakképzettség minőségének emelése érdekében nem lehet eltérni a nyelvvizsga követelményeinek teljesítésétől. Korábban mentesítést jelenthetett azon körülmény, hogy a hallgató tanulmányai kezdetén betöltötte a negyvenedik életévét. Ezen mentesítő körülményt azonban a jogalkotó kivezette, így jelenleg életkor alapján nem adható felmentés az idegennyelvi követelmények alól.

Több panaszos azzal kapcsolatban kért tájékoztatást, hogy mentesülhet-e a nyelvvizsga követelménye alól életkorára, illetve családi körülményeire tekintettel.

Az idegennyelvi követelmény alóli mentesítéssel kapcsolatban jelenleg az Nftv. 107. § (1) bekezdése rendelkezik, amely szerint, ha az oklevél, illetve bizonyítvány megszerzésének az előfeltétele az általános nyelvvizsga megléte, a követelmény teljesítése alól mentesülnek azok a hallgatók, akik tanulmányaik első évfolyamon történő megkezdésének évében legalább a negyvenedik életévüket betöltik. Ez a rendelkezés azoknál alkalmazható utoljára, akik a 2015/2016. tanévben tesznek záróvizsgát.

A korábbi, a 2005. évi felsőoktatási törvény már a hatályba lépésekor, vagyis 2006. március 1-jén tartalmazta a fenti rendelkezéssel azonos tartalmú 150. § (1) bekezdését. Már ezen rendelkezés tartalmazta azon kikötést, amely szerint a fenti mentesítés kizárólag azoknál alkalmazható utoljára, akik a 2015/2016. tanévben tesznek záróvizsgát.

Mindezekre figyelemmel az életkor miatt adható nyelvvizsgamentesség kivezetésére tíz éves felkészülési időt biztosított a jogszabály. Azt is fontos kihangsúlyozni, hogy kizárólag azon hallgatókra vonatkozott ezen szabály, akik tanulmányaik megkezdésekor már betöltötték a negyvenedik életévüket. A panaszosokat tájékoztattuk, hogy hivatalunk hatásköre nem terjed ki a nyelvvizsga alóli mentesítés ügyében döntést hozni. A nyelvvizsgatételi kötelezettség alól méltányossági alapon senki sem kaphat mentességet a felsőoktatási intézménytől, tekintettel arra, hogy a nyelvvizsgatételi kötelezettséget jogszabály írja elő. (227/2019/OJBIT, 362/2019/OJBIT, 387/2019/OJBIT, 445/2019/OJBIT, 494/2019/OJBIT, 647/2019/OJBIT, 669/2019/OJBIT)

Egy másik volt hallgató arról érdeklődött, hogy korábbi tanulmányaira tekintettel mentesülhet-e az idegennyelvi követelmény alól. A panaszost tájékoztattuk a fenti jogszabályi rendelkezésekről. (277/2019/OJBIT)

Egy hozzánk forduló volt hallgató életkora, valamint eddig rendelkezésre álló nyelvvizsgálataira hivatkozással kívánt okleveléhez jutni a nyelvvizsga-követelmény alóli mentesüléssel. Fenti állásfoglalásunkon túl tájékoztattuk arról is, hogy az alap- és mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 15/2006. (IV. 3.) OM rendelet pszichológia mesterképzési szak esetében az alábbiak szerint szabályozza az idegennyelvi követelményeket: a mesterfokozat megszerzéséhez két idegen nyelvből – melyek közül egyik az angol – államilag elismert középfokú (B2) komplex típusú nyelvvizsga vagy ezekkel egyenértékű érettségi bizonyítvány vagy oklevél szükséges. (442/2019/OJBIT)

Egy volt hallgató 2003 szeptemberében 43 évesen kezdte meg tanulmányait egy felsőoktatási intézményben, 2007 júliusában abszolvált, majd 2018 júniusában sikeres záróvizsgát tett. A felsőoktatási intézmény nem adta ki az oklevelét, hivatkozással az Nftv. 107. § (1) bekezdésére, mivel a volt hallgató a záróvizsgát a 2015/2016. tanévet követően teljesítette. A hallgató álláspontja szerint a tanulmányai megkezdésekor érvényben lévő szabályozás alapján rá ezen korlátozás nem vonatkozik, és ezzel kapcsolatban jogorvoslati kérelmet is benyújtott, ez azonban – elkészttségre hivatkozással – érdemi vizsgálat nélkül elutasításra került.

Hivatalunk a felsőoktatási intézmény részére a panaszos hallgató által előadott körülmények, illetve a becsatolt dokumentumok alapján a következő tájékoztató jellegű állásfoglalást adta.

A negyvenedik életévüket betöltött hallgatók nyelvvizsgatételi kötelezettségére vonatkozó jogszabályokat többször módosították az elmúlt években. Az alábbiakban a korábbi és a jelenleg hatályos jogi szabályozás rendelkezéseiről tájékoztattuk.

A hivatalunk rendelkezésére bocsátott információk szerint tanulmányait a panaszos 2003 szeptemberében, vagyis az 1993. évi felsőoktatási törvény hatálya alatt kezdte meg. Az 1993. évi felsőoktatási törvény 2003. július 1. napján történő módosítása iktatta be a 123. § (10) bekezdést, amely kimondta, hogy amennyiben az adott szakra vonatkozó képesítési követelmények általános nyelvvizsgát írnak elő, a követelmény teljesítése alól mentesülnek azok az egyetemi és főiskolai szintű képzésre felvett hallgatók, akik a beiratkozás évében legalább a negyvenedik életévüket betöltik.

Ezen rendelkezést 2003. július 1-től a 2003. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: módosító törvény) iktatta be. A módosító törvény fenti szabályt a jogértelmezést elősegítendően a 33. § (6) bekezdéssel egészítette ki, amely szerint a fenti rendelkezést az alapképzésben, szakirányú továbbképzésben azon

hallgatói jogviszonnal rendelkezőkre is alkalmazni kell, akik a megkezdett tanulmányaik során a szak képzési követelményeiben meghatározott képzési idő alatt betöltik a negyvenedik életévüket, valamint azokra a jelöltekre, akik az intézményi szabályzatban foglaltak szerint időpont megállapításával engedélyt kaptak a nyelvvizsga követelményeinek záróvizsga-időszakot követő teljesítésére, és ezen időpontig betöltik negyvenedik életévüket. A módosító törvény 2004. szeptember 1-től hatályos szövege szerint a negyvenedik életévüket az előírt képzési idő során betöltő, és e törvény hatályba lépésekor hallgatói jogviszonnal rendelkező hallgatók részére adható nyelvvizsga mentességet kiterjesztette a 2003/2004. tanévben tanulmányaikat első évfolyamon megkezdőkre is.

A műszaki felsőoktatási alapképzési szakjainak képzési követelményeiről szóló 157/1996. (X. 22.) Korm. rendeletnek a panaszos tanulmányai megkezdésekor hatályban volt rendelkezései a következők. A műszaki informatikai szak főiskolai szinten „Az ismeretek ellenőrzési rendszere” című 5. pontja szerint az 1. számú melléklet 5. pontjában foglaltakra figyelemmel: a diplomamunka vagy szakdolgozat témája informatikai feladat megoldása; az egyetemi szinten kötelező szigorlati tárgyak a matematika, a digitális ismeretek és a számítástechnika; a főiskolai szinten kötelező szigorlati tárgyak a matematika és a digitális ismeretek vagy a számítástechnika. Ugyanezen rendeletnek a műszaki felsőoktatás alapképzési szakjainak általános képzési követelményeiről szóló 1. számú mellékletének az ismeretek ellenőrzési rendszerére vonatkozó 5.3.1. b) pontja értelmében főiskolai szinten a záróvizsgára bocsátás feltétele – többek között – egy idegen nyelvből C típusú, alapfokú, állami – vagy azzal egyenértékű – nyelvvizsga.

Az 1993. évi felsőoktatási törvény 2006. február 28. napjáig volt hatályban. Ezt követően a 2005. évi felsőoktatási törvény, majd 2012. szeptember 1-től Nftv. is tartalmaz rendelkezéseket a nyelvvizsga mentességgel kapcsolatban. A 2005. évi felsőoktatási törvény 150. § (1) bekezdése, majd az Nftv. 107. § (1) bekezdése hasonlóan rendelkezik e körben, amely szerint, ha az oklevél, illetve bizonyítvány megszerzésének az előfeltétele az általános nyelvvizsga megléte, a követelmény teljesítése alól mentesülnek azok a hallgatók, akik tanulmányaik első évfolyamon történő megkezdésének évében legalább a negyvenedik életévüket betöltik. Ez a rendelkezés azoknál alkalmazható utólag, akik a 2015/2016. tanévben tesznek záróvizsgát.

Fontos azonban kiemelni, hogy a korábban hatályban volt jogszabályok bizonyos rendelkezései hatályon kívül helyezést követően is alkalmazandóak, amennyiben az azt követő törvény átmeneti szabályai erről rendelkeznek. A 2005. évi felsőoktatási törvény átmeneti rendelkezései közül a 160. § (2) bekezdés értelmében a 62. §-ban meghatározottakat – vagyis az általános nyelvvizsga követelményeket – az e törvény alapján indított képzések és kiadott oklevelek tekintetében kell alkalmazni. A nyelvvizsga-bizonyítványt az 1993. évi felsőoktatásról szóló törvény rendelkezései alapján az oklevél kiadásának előfeltételeként akkor kell megkövetelni, ha a képzés indításakor annak meglétét előírták.

Emellett az Nftv. átmeneti rendelkezései között található 112. § (1) bekezdése alapján az 1993. évi felsőoktatási törvény alapján megkezdett képzéseket – folyamatos képzésben – 2016. szeptember 1-jéig lehet változatlan szakmai követelmények, változatlan vizsgarend keretében, változatlan oklevél kiadásával befejezni. Azok hallgatói jogviszonyát, akik e határidőig nem szerezték meg végbizonyítványukat, e dátummal meg kell szüntetni. Azok a volt hallgatók, akik 2016. szeptember 1-jéig végbizonyítványt szereztek, 2018. szeptember 1-jéig tehetnek záróvizsgát. Az e törvénynek az egyes, a felsőoktatás szabályozására vonatkozó törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXI. törvénnyel megállapított 112. § (5a) bekezdése hatálya alá tartozó volt hallgatókra e bekezdés szabályait

alkalmazni kell, a 112 § (5a) bekezdése alapján a felsőoktatási intézmények által hozott döntéseket e bekezdésre tekintettel a volt hallgatók javára 2016. február 15-ig módosítani kell.

Mindezekre figyelemmel a fenti rendelkezések a panaszos esetében azt jelentik, hogy a tanulmányai kezdetekor hatályban volt szabályok értelmében az oklevél kiállítása érdekében mentesülhet a nyelvvizsgatételi kötelezettség alól, mert a hallgatói jogviszony létesítésekor a negyvenedik életévét betöltötte.

A fentiekre tekintettel azzal a jelzéssel fordultunk az intézmény vezetője felé: tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az általa vezetett felsőoktatási intézmény a fenti jogszabályi környezettel érintett eseteket felülvizsgálja.

Válaszlevelében a felsőoktatási intézmény vezetője arról tájékoztatott, hogy az ügyvel kapcsolatos jelzésünket elfogadta, és annak megfelelően átadta panaszos részére az oklevelét. Ezen kívül intézkedett arról, hogy az intézmény felülvizsgálja, hogy a panaszoson kívül van-e olyan további hallgató, akit az ügyben küldött állásfoglalásunk érint. Tekintettel arra, hogy a felsőoktatási intézmény saját hatáskörben intézkedett az ügy megoldása érdekében, ezért az ügyet lezártuk. (79/2019/OJBIT)

Az idegennyelvi követelmények alól azonban mentesíthető a hallgató/volt hallgató, amennyiben fogyatékosága ezt indokolja, és a meghatározott szakértői szerv javasolja a felsőoktatási intézmény részére.

Egy szülő gyermekére vonatkozóan, több hallgató pedig saját ügyében tanulási nehézségekre tekintettel az oklevél átvételéhez szükséges nyelvvizsgával kapcsolatban kapható mentesítésekről kérte hivatalunk tájékoztatását.

Tájékoztattuk a panaszosokat, hogy az Nftv. 49. § (8) bekezdése alapján a fogyatékosággal élő hallgató részére biztosítani kell a fogyatékosághoz igazodó felkészítést és vizsgáztatást, továbbá segítséget kell nyújtani részére ahhoz, hogy teljesíteni tudja a hallgatói jogviszonyából eredő kötelezettségeit. Indokolt esetben mentesíteni kell egyes tantárgyak, tantárgyrészek tanulása vagy a beszámolás kötelezettsége alól. Szükség esetén mentesíteni kell a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alól. A vizsgán biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt, az írásbeli beszámolón lehetővé kell tenni a segédeszköz – így különösen írógép, számítógép – alkalmazását, szükség esetén az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását. Fontos azonban kiemelni, hogy az e bekezdés alapján nyújtott mentesítés kizárólag a mentesítés alapjául szolgáló körülménnyel összefüggésben biztosítható és nem vezethet az oklevél által tanúsított szakképzettség megszerzéséhez szükséges alapvető tanulmányi követelmények alóli felmentéshez.

A Kormány a fogyatékosággal élő hallgatókkal kapcsolatos intézményi feladatok végrehajtásának rendjét a végrehajtási rendelet 62-64. §-ai határozzák meg. A 62. § (1) bekezdése szerint a fogyatékosággal élő hallgató kérelmére a felsőoktatási intézménynek a tanterv előírásaitól részben vagy egészében eltérő követelményeket kell megállapítania, illetve – figyelemmel az Nftv. 49. § (8) bekezdésére – azok teljesítésétől el kell tekintenie a (2)-(7) bekezdésben foglalt kedvezmények közül legalább egy, szükség szerint több kedvezmény biztosításával, ha a fogyatékoságot igazoló szakvélemény megállapításai alapján kedvezmény, illetve mentesség biztosítható a hallgató számára.

A végrehajtási rendelet 62. § (2)-(7) bekezdései rendelkeznek a fogyatékosággal élő hallgató részére adható kedvezményekről. A rendelkezések értelmében a következő hallgatók esetében alkalmazhatóak kedvezmények és mentesítések: mozgáskorlátozott hallgató; hallássérült (siket, nagyothalló) hallgató;

látássérült (vak, aliglátó, gyengénlátó) hallgató; beszéd fogyatékos (diszfázia, diszlália, diszfónia, dadogás, hadarás, afázia, orrhangzós beszéd, dizartria, mutizmus, súlyos beszédészlelési és beszédmegértési zavar, centrális pöszesség, megkésett beszédfejlődés) hallgató; pszichés fejlődési zavarral küzdő hallgató (diszlexiás-diszgráfiás-diszortográfiás hallgató, a diszkalkuliás hallgató, a hiperaktív, figyelemzavarral küzdő hallgató, illetve a magatartásszabályozási zavarral (szocio-adaptív folyamatok zavaraival, az érzelmi kontroll, ön-, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az énszabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésével) küzdő hallgató); továbbá autizmussal élő hallgató.

Lényeges kiemelni a végrehajtási rendelet 62. § (12) bekezdését is, amely szerint a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alóli mentesítés megilleti azt a fogyatékossgal élő volt hallgatót, aki záróvizsgát tett és hallgatói jogviszonya megszűnt, de a szakképzettség megszerzéséhez szükséges nyelvvizsga kötelezettségét nem teljesítette.

Az igazolás rendjére vonatkozó szabályokat a rendelt 63. § (1)-(3) bekezdése tartalmazza, amely szerint a fogyatékossgal élő hallgató (jelentkező) fogyatékossgának típusát a (2) vagy a (3) bekezdésben meghatározott szerv által kiadott szakértői véleménnyel igazolja. Ha a hallgató (jelentkező) fogyatékossga, sajátos nevelési igénye már a középfokú tanulmányok ideje alatt is fennállt, a fogyatékossg, sajátos nevelési igény a megyei (fővárosi) pedagógiai szakszolgálati intézmények, illetve azok megyei vagy országos szakértői bizottságként eljáró tagintézményei, valamint jogelődjeik közül a tanulási képességvizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságok, és az országos szakértői és rehabilitációs bizottságok által kibocsátott szakértői véleménnyel igazolható, kivéve a felnőttoktatásban nem nappali munkarendben folytatott tanulmányokat, amely esetben az ELTE Gyakorló Országos Pedagógiai Szakszolgálat és jogelődje, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Gyakorló Gyógypedagógiai és Logopédiai Szakszolgálat, Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szakmai Szolgáltató Intézmény szakértői véleményével igazolható a fogyatékossg, sajátos nevelési igény. Ha a hallgató (jelentkező) fogyatékossga, sajátos nevelési igénye a középfokú tanulmányok ideje alatt nem állt fenn, a fogyatékossg a rehabilitációs szakértői szerv, illetve annak jogelődei által kibocsátott szakértői véleménnyel igazolható. Ezen szakértői szervekre vonatkozó információk, elérhetőségek megtalálhatók az egyes kormányhivatalok honlapján (www.kormanyhivatal.hu), a Rehabilitációs Ellátási és Szakértői Főosztály cím alatt.

E rendelkezések alapján a hallgatót tehát megilleti az a jog, hogy a fogyatékossg szakértői igazolása után kérelmezze a felsőoktatási intézménytől egyes követelmények alóli felmentését. A szakértői igazolás kiállítására azonban kizárólag a jogszabályban rögzített szerv jogosult, más szakemberek és szervezet véleményei a mentesítési kérelem elbírálása során nem vehetőek figyelembe. Azt azonban, hogy a megfelelő szakvélemény benyújtását követően részben vagy egészben mentesíti-e a hallgatót az egyes kötelezettségek alól, a felsőoktatási intézmény dönti el a fent hivatkozott rendelkezések és a szervezeti és működési szabályzatában foglaltak alapján.

Felhívtuk a panaszosok figyelmét továbbá, hogy a speciális szükségletű vizsgázók esélyegyenlőségét megeremítő körülmények biztosításáról a nyelvvizsgát szervező intézményeknél helyben tájékozódhat. (71/2019/OJBIT, 327/2019/OJBIT, 567/2019/OJBIT)

Több panaszos családi körülményeire és fogyatékossgal összefüggésben érdeklődött az oklevél átvételéhez szükséges nyelvvizsga-követelmény feltételeiről. A panaszosokat fentiek alapján

tájékoztattuk a jogszabályi rendelkezésekről és hivatalunk álláspontjáról. (472/2019/OJBIT, 672/2019/OJBIT)

Egy hallgató az idegennyelvi szigorlattal kapcsolatban kapható mentesítésről kért tájékoztatást. Beadványában előadta, hogy nyelvvizsga szintje alól már részben mentesítették. Fentiek szerint tájékoztattuk a hallgatót a fogyatékossgal élő hallgató lehetőségeiről. (692/2019/OJBIT)

Egy hallgató beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségeire tekintettel a felsőoktatási intézményeknél kapható idegennyelvi mentesítésekről kérte hivatalunk segítségét.

Felhívtuk a figyelmét arra, hogy a köznevelési törvény megkülönbözteti egymástól a sajátos nevelési igényű, illetve a beilleszkedési, tanulási magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló fogalmát. Ennek okán a tanulási zavar (mint a sajátos nevelési igény egy meghatározott kategóriája) és a tanulási nehézség (mint a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézség egy meghatározott kategóriája) szintén elkülönül egymástól. Tekintettel arra, hogy a felsőoktatási törvényben meghatározott fogyatékossg a köznevelési törvényben meghatározott sajátos nevelési igénynek felel meg, a köznevelési törvényben meghatározott tanulási nehézség nem minősül fogyatékossgnak, így arra a felsőoktatási intézménynél kedvezmény, mentesség nem adható. (626/2019/OJBIT)

A kérdéskörrel kapcsolatban hozzánk beérkező kérelmek többsége a diszlexiával vagy diszgráfiával érintett hallgatóktól érkezik. Az ilyen fogyatékossgal élő hallgatók részére engedélyezhető a mentesítés a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alól. Diszkalkulia esetében azonban nem sorolja fel ugyanezt a lehetőséget a végrehajtási rendelet.

A hallgató beadványában azzal kapcsolatban kért tájékoztatást, hogy mentesülhet-e a nyelvvizsga követelménye alól életkorára, illetve fogyatékossgára figyelemmel.

Az életkorra vonatkozó, továbbá a fogyatékossgal élő hallgatókra alkalmazandó fenti hivatkozásokon túl az alábbiakról tájékoztattuk a panaszost. A végrehajtási rendelet 62. § (6) bekezdése a) pontja rendelkezik a diszlexiás-diszgráfiás-diszortográfiás hallgató részére adható kedvezményekről. Eszerint pszichés fejlődési zavarral küzdő hallgató esetében alkalmazható kedvezmények a diszlexiás-diszgráfiás-diszortográfiás hallgatónál: az írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsga vagy szóbeli helyett írásbeli vizsga; írásbeli vizsga esetén a nem fogyatékossgal élő hallgatókra megállapított felkészülési időnél hosszabb felkészülési idő; a vizsgán a szükséges segédeszközök (különösen számítógép, írógép, helyesírási szótár, értelmező szótár, szinonima szótár) biztosítása; mentesítés a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alól. (133/2019/OJBIT)

Egy másik hallgató szintén tanulási nehézségeire, diszlexiájára tekintettel az oklevél átvételéhez szükséges nyelvvizsgával kapcsolatban kereste fel hivatalunkat.

Tájékoztattuk a kérdéskörre vonatkozó jogszabályi rendelkezésekről. Az általa becsatolt szakértői vélemény diszlexiát állapított meg, és a következő kedvezményekről rendelkezett. A szakértői bizottság javasolta esetében a középfokú nyelvvizsga helyett az alapfokú nyelvvizsga teljesítése, továbbá a szóbeli nyelvvizsgán a „gépi szövegértés” (labor) feladat teljesítése helyett a szöveg élöszóval történő felolvasása, továbbá írásos teljesítés kapcsán 30 % többletidő biztosítása, egyéni méltányos bánásmód biztosítása mellett.

Mindezekre figyelemmel a szakértői bizottság nem támogatta a teljes felmentését a nyelvvizsga teljesítése alól, hanem kizárólag annak egyik szintje alól javasolt mentesítést, valamint további kedvezményeket. A megjegyzés további részében a nyelvvizsgázás alkalmával panaszos részére adható kedvezményeket sorolja a szakértői vélemény. A felsőoktatási intézmény kizárólag azon mentességek, kedvezmények megadásáról dönthet, amelyre a szakértői bizottság javaslatot fogalmaz meg. Tájékoztatottuk a panaszost, hogy amennyiben úgy ítéli meg, hogy a szakértői bizottsági javaslatnál nagyobb fokú kedvezményre lenne jogosult, úgy a szakértői vélemény módosítását a szakértői bizottságnál kérelmezheti.

Tájékoztatottuk továbbá a hallgatót, hogy a speciális szükségletű vizsgázók esélyegyenlőségét megteremtő körülmények biztosításáról a nyelvvizsgát szervező intézményeknél helyben tájékozódhat. (451/2019/OJBIT)

Egy hallgató diszkalkuliával kapcsolatban érdeklődött a lehetőségeiről az oklevél átvételéhez szükséges nyelvvizsgával szempontjából kapható mentesítésekről.

Fentiekén túl tájékoztatottuk a panaszost, hogy a végrehajtási rendelet 62. § (6) bekezdése b) pontja rendelkezik a diszkalkuliás hallgató részére adható kedvezményekről. Eszerint a pszichés fejlődési zavarral küzdő hallgató esetében alkalmazható kedvezmények a diszkalkuliás hallgatónál mentesítés a számítási feladatok alól, de az elméleti ismeretek megkövetelhetők, valamint a vizsgák alkalmával mindazon segédeszközök használata, amelyekkel a hallgató a tanulmányai során korábban is dolgozott (különösen táblázatok, számológép, konfiguráció, mechanikus és manipulatív eszközök), továbbá hosszabb felkészülési idő biztosítása. Ugyanezen § (10) bekezdése szerint indokolt esetben a hallgató kérelmére, a szakvélemény alapján a felsőoktatási intézmény a (2)-(7) bekezdésben szabályozott kedvezményektől eltérő, további vagy más kedvezményt is biztosíthat a hallgató részére. (585/2019/OJBIT)

A HALLGATÓK ÁLTAL FIZETENDŐ DÍJAK, TÉRÍTÉSEK ÉS A RÉSZÜKRE NYÚJTHATÓ TÁMOGATÁSOK

Minden hallgató számára összesen tizenkét félév igénybevételenek lehetőségét biztosított az állami ösztöndíjjal támogatott képzésen. Ez bizonyos körülmények esetén – így például fogyatékoság miatt, vagy osztatlan képzés esetén – megnövelhető további félévekkel.

Egy építész hallgató beadványában azzal kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét, hogy kimerítette a rendelkezésre álló tizenkét államilag támogatott félévet, azonban az alapképzésben történt csúszás miatt a mesterképzést már nem fogja tudni támogatott képzésben befejezni. Tudomása szerint tíz félévnél hosszabb képzési idő esetében a támogatási idő két félévvel megnövelhető. Az építész képzés hat félév BSc és négy félév MSc, összesen tíz félév. A képzési rendszer változása számára azt jelentette, hogy tizenkét félév lett a képzése, melyhez tizenkét félév állami finanszírozást kapott, ami pont a képzési idő, eltérően az általános szabálytól, mely mindenkinek biztosít plusz két félévet tanulmányaira.

Tájékoztatottuk a hallgatót, hogy a finanszírozással kapcsolatban az Nftv. az alábbiak szerint rendelkezik. A 46. § (1) bekezdése szerint a költségviselés formája szerint a felsőoktatási képzésben részt vevő lehet magyar állami ösztöndíjjal támogatott hallgató, magyar állami részösztöndíjjal támogatott hallgató, önköltséges hallgató. Az Nftv. 47. § (1) bekezdése szerint egy személy – felsőoktatási szakképzésben, alapképzésben és mesterképzésben összesen – tizenkét féléven át folytathat a felsőoktatásban tanulmányokat magyar állami (rész)ösztöndíjas képzésben (a továbbiakban: támogatási idő). A támogatási idő legfeljebb tizennégy félév, ha a hallgató osztatlan képzésben vesz részt és a képzési követelmények szerint a képzési idő meghaladja a tíz félévet. Ugyanezen § (3) bekezdése szerint az (1) bekezdés szerinti képzésben az oklevél megszerzéséhez igénybe vehető támogatási idő legfeljebb két félévvel – a (4) bekezdés alkalmazásával legfeljebb hat félévvel – lehet hosszabb, mint az adott tanulmányok képzési ideje. Az adott szak támogatási idejébe az azonos szakon korábban igénybe vett támogatási időt be kell számítani. Ha a hallgató az így meghatározott támogatási idő alatt az adott fokozatot (oklevelet) nem tudja megszerezni, a tanulmányait e szakon önköltséges képzési formában folytathatja akkor is, ha az (1) bekezdés szerinti támogatási időt egyébként még nem merítette ki.

Mindez azt jelenti, hogy a tizenkét félév kiterjesztésére abban az esetben van lehetőség, amennyiben a hallgató osztatlan képzésben tanul. Fentiekre figyelemmel egy adott képzésen úgy maximálja a törvény a felhasználható állami ösztöndíjjal támogatott félévek számát, hogy a képzési időn túl még két félévig lehet tanulmányokat folytatni ugyanazon a szakon, de mindez az összesen rendelkezésre álló tizenkét félév keretei között, nem pedig azt meghosszabbítva lehetséges.

Felhívtuk a hallgató figyelmét, hogy az Nftv. 43. § (3) bekezdése szerint a rektorhoz fordulhat, továbbá Diákhitel Központot is felkeresheti a finanszírozási lehetőségekkel kapcsolatos kérdéseivel. (649/2019/OJBIT)

A magyar állami ösztöndíjas finanszírozásba nyert felvétel azonban nem jelenti azt, hogy a képzés egész idejére vonatkozóan a hallgató alapjogként ezen támogatási formában marad. Az Nftv. és a hozzá kapcsolódó további jogszabályok évről évre egyre szigorúbb feltételeket állapítanak meg ahhoz, hogy a hallgatók megtarthassák finanszírozási formájukat. Azon hallgató, aki nem teljesíti a jogszabályban foglalt feltételeket, átsorolásra kerül önköltséges

képzésre. A megüresedett állami ösztöndíjas helyre az önköltséges hallgató átsorolását kérheti a tanulmányi eredményei alapján. (473/2019/OJBIT)

Egy hallgató a 2017/18-as tanév második félévében állami ösztöndíjasként tanult. A tanév végén átsorolásra került, mert nem érte el a szükséges 36 kreditet, csak 34 kreditet. Ezt sérelmezte, mivel egy 2 kreditet érő tantárgya nem került rögzítésre a Neptunban. Az ügyben jogorvoslattal élt, és a felülbírálati bizottsághoz fordult. Novemberben e-mailben kapott értesítést arról, hogy a 2018. október 31-én a felülbírálati bizottság döntött, a felülbírálati bizottság 2018. szeptember 10. napján hozott határozatának saját hatáskörében történő módosításáról, azaz magyar állami ösztöndíjas képzésen folytathatja tanulmányait. A levél tartalmazta azt is, hogy a felülbírálati bizottság részletes indoklást tartalmazó határozata postai úton kerül kiküldésre. Ahogy megkapta az e-mailt, azonnal telefonált és üzenetet küldött az ügyintézőnek, hogy aktiválni kívánja a félévét, valamint felvennie a tantárgyait. Az ügyintéző közölte a hallgatóval, hogy ezeket akkor tudja elintézni, ha a postai úton érkező határozat bemutatásra kerül. A hallgató nem kapta kézhez a jogorvoslati döntést, amiért nem tudta aktiválni a félévét.

Az ügyben vizsgálatot indítottunk, és első körben telefonon kértünk tájékoztatást a rektori hivatal munkatársától a kézbesítés elmaradásával kapcsolatban. A felsőoktatási intézmény tájékoztatása szerint a bizottság saját hatáskörében módosította a korábbi átsorolási döntést, mert később jutott tudomásukra, hogy a Neptunba nem került bejegyzésre egy tantárgy eredménye. A hallgató tanulmányi időszakának aktiválásával kapcsolatban elmondták, hogy ez nem kapcsolódik az alapügyhöz, az aktiválás elmaradásában pedig más ok lehet, mint a felülbírálati döntés közlésének elmaradása, mert az aktiválási időszak már régen lejárt, így erre utólag nincs lehetőség.

Ezt követően felkerestük írásban a felsőoktatási intézmény rektorát, és kértük, hogy nyilatkozatban közölje az ügyvel kapcsolatos álláspontját. Válaszában a rektor arról tájékoztatta hivatalunkat, hogy a panaszos ügyében a felülbírálati bizottság a módosító döntésében a hallgató javára döntött, mely haladéktalanul végrehajtásra, illetve átvezetésre került a Neptun rendszerben. A hallgató döntésről szóló tájékoztatása első körben elektronikusan, majd azt követően postai úton hivatalosan is megtörtént. Az ügy elbírálása békésen, mindkét fél számára megnyugtató módon rendezésre került, a felsőoktatási intézmény álláspontja szerint a hallgatót e tekintetben érdeksérelem nem érte.

A rektor tájékoztatott továbbá arról is, hogy a jogorvoslati eljárási határidők betartása érdekében a felsőoktatási intézmény felülvizsgálja a jelenlegi humán erőforrás-kapacitás bővítésének lehetőségét, továbbá a jogorvoslati kérelmek elbírálásának belső folyamatait, illetve azok hatékonyságát. Amennyiben indokolt, a rendelkezésre álló keretek között a felsőoktatási intézmény megteszi a szükséges hatékonyságnövelő intézkedéseket annak érdekében, hogy a továbbiakban a jövőre nézve nagyobb hangsúlyt fektessen a kérelmezők határidőben történő hivatalos kiértékelésére.

Mindkét fél arról értesítette hivatalunkat, hogy a helyzet közöttük rendeződött. Tekintettel arra, hogy a felsőoktatási intézmény saját hatáskörben intézkedett az ügy megoldása, továbbá a jövőbeli esetleges hasonló helyzetek elkerülése érdekében, így az ügyet lezártuk. (24/2019/OJBIT)

Átsorolásra azon hallgató esetében kerülhet sor, aki nem teljesíti az állami ösztöndíjas képzésben maradáshoz szükséges követelményeket (elegendő kreditet szerezni, valamint megfelelő tanulmányi átlagot elérni). Az átsorolásra vonatkozó szabályozás azonban az elmúlt

években többször is változott, ami az alkalmazásban jogértelmezési nehézséget okozott a hozzánk érkezett panaszok alapján.

Egy hallgató önköltséges képzésre történő átsorolással kapcsolatban kereste meg hivatalunkat. A hallgató hallgatói jogviszonya 2016/2017. tanév őszi félévében keletkezett. Az átsorolást megelőző két félévben összesen 32 kreditet szerzett, és az érintett félévekben 2,84-es súlyozott tanulmányi átlagot ért el. A hallgatót 2017. augusztus 7-én átsorolta az egyetem az Nftv. 48. § (2) bekezdésére hivatkozásával, mert nem szerzett legalább tizennyolc kreditet.

A kari hallgatói felülbírálati bizottság helybenhagyta a határozatot. Indokolásában arra hivatkozott, hogy az Nftv. 48. § (2) bekezdése 2012. szeptember 1-jén az „illetve” kötőszóval lépett hatályba. 2015. szeptember 1-jétől az „illetve” szó helyett „és” szó került a szövegbe, majd 2017. szeptember 1-jén ismét módosításra kerül, a hatályos szövegben a „vagy” kötőszó szerepel. Véleményük szerint a jogszabály módosítására a pontosítás, a jogalkotói szándék világosabb kifejezésre juttatása végett került sor, és nem ütközik a visszaható hatályba. A bizottság álláspontja az, hogy a jogalkotó szándéka az, hogy olyan hallgatókat részesítsen állami ösztöndíjban, akik teljesítményükkel megfelelnek a jogszabályi előírásoknak, tehát az átlag és a kreditmennyiség követelményét is teljesítik. Az egyetemi hallgatói felülbírálati bizottság helybenhagyta ezt a döntést. Indokolásában a fentiekben túl hivatkozott a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság egyik ítéletében megfogalmazott véleményre, miszerint életszerűtlen lenne adott esetben olyan hallgató számára biztosítani állami ösztöndíjas helyet, aki adott félévben egy tárgyat teljesít csak, még ha jeles eredménnyel is.

A hallgató hivatkozott arra a fellebbezéseiben, hogy a 2015. szeptember 1-je és 2017. augusztus 31-e közötti időállapotban hatályos szöveg szerint az Nftv. 48. § (2) bekezdésében az „és” kötőszó kizárólag konjunktív feltételként értelmezhető, és csak akkor lehet alkalmazni az átsorolást, amennyiben mindkét körülmény egyszerre fennáll. A hallgató kifogásolta továbbá, hogy a felsőoktatási intézmény az átsorolási döntést a jogszabályban rögzített határidőt követően, majd mindkét jogorvoslati bizottság is az ügyintézési határidőt átlépve hozott döntést, azt nem tértivevényes küldeményként postázta, továbbá a felsőoktatási intézmény a felülbírálati eljárás ideje alatt késedelmi díjat számolt fel a hallgatónak, az akkor még nem jogerős önköltségi díj befizetésének elmulasztása miatt.

A konkrét eset vizsgálata során az oktatásért felelős államtitkársághoz és a felsőoktatási intézmény rektorához fordultunk, és az állásfoglalásukat kértük.

A helyettes államtitkár tájékoztatása szerint a 48. § (2) bekezdés szerinti átsorolási feltételek – 2015. szeptember 1-je és 2017. augusztus 31-e közötti időszakban hatályos – szövegében szereplő „és” kötőszó eltérő értelmezése merült fel a felsőoktatási intézmény és a hallgató között. A helyettes államtitkár szakmai álláspontja szerint az átsorolási feltételek közötti „és” kötőszó konjunktív feltételként értelmezhető, és csak a két feltétel együttes fennállása esetén lehetett ez alapján átsorolni a hallgatót.

Az ügyben feltett kérdéseinkkel kapcsolatban az érintett felsőoktatási intézmény rektora a következőkről tájékoztatott. A 2016/2017-es tanévben hallgatói jogviszonyt létesített hallgatók állami (rész)ösztöndíjas, illetve az önköltséges képzésre való átsorolására irányadó szabályok (2017. augusztus 31-ig) az Nftv. 48. § (2) bekezdésében, továbbá a végrehajtási rendelet 61. § (9) bekezdésében kerültek meghatározásra. Az egyetem átsorolási gyakorlata a fenti jogszabályhelyek értelmezésén alapul. Az Nftv. 48. § (2) bekezdése értelmezésének nehézségét a jogszabályhely gyakori változása, ebből következően a nem egyértelmű fogalmazásmód adja. A rendelkezés eredetileg az „illetve” kötőszót,

2015. szeptember 1-jétől az „és”, 2017. szeptember 1-jétől pedig a „vagy” kötőszót alkalmazta. Mindeközben a végrehajtási rendelet fenti bekezdésének szövege 2015. szeptember 27-étől hatályos szövege változatlan.

Az egyetem a 2015. évi módosítást megelőzően az „illetve” kötőszót vagylagosan értelmezte, mely alapján az önköltséges képzésre átsorolást csak abban az esetben nem kell megtenni, ha a hallgató teljesítette a meghatározott kreditmennyiséget, és elérte a megállapított átlagot (a két félév átlagában). Minden egyéb esetben, tehát, ha csak az előírt kreditmennyiséget szerezte meg, vagy csak az előírt tanulmányi átlagot érte el, továbbá, ha egyik feltételt sem teljesítette, a hallgatót át kell sorolni az önköltséges képzésre.

A rektor szerint az egyetem értelmezését támasztja alá a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII. 14.) IRM rendelet (a továbbiakban: jogszabályszerkesztésről szóló rendelet) 7. § (3) bekezdése, mely szerint az „illetve” kötőszó jogszabály tervezetében csak más egyértelmű nyelvi megfogalmazás alkalmazhatatlansága esetén alkalmazható.

A rendelkezés 2015. szeptember 1-jei hatállyal módosult, ekkor került az „illetve” kötőszó helyére a rendelkezés értelmezését nehezítő, vesszővel ellátott „és” kötőszó.

Az egyetem átsorolási gyakorlatát a fenti jogszabályhely változásai, a módosítások indokolása, a végrehajtási rendelet kapcsolódó rendelkezése, illetve az eredeti jogalkotói szándék alapján alakította ki, mely szerint minden olyan hallgatót át kell sorolni az önköltséges képzésre, aki az átlag és a kredit követelményét nem teljesíti.

Az ügyben a következő állásfoglalást alakítottuk ki. Az Nftv. 39. § (1) bekezdése szerint azon hallgató, aki nem teljesíti a jogszabályban foglalt feltételeket, átsorolásra kerül az önköltséges képzésre. Azon hallgatókra vonatkozóan, akiknek hallgatói jogviszonya 2016/2017. tanév őszi félévében keletkezett, az Nftv. 48. § (2) bekezdése határozza meg az átsorolás feltételeit. Ezen jogszabályhely azonban az Nftv. hatálybalépése óta háromszor változott.

Az Nftv. 48. § (2) bekezdése 2012. szeptember 1-je és 2015. augusztus 31. között az alábbi szöveggel volt hatályos: “A felsőoktatási intézmény tanévenként köteles az önköltséges képzésre átsorolni azt a magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzésben részt vevő hallgatót, aki az utolsó két olyan félévben, amelyben hallgatói jogviszonya nem szünetelt, nem szerezte meg legalább az ajánlott tantervben előírt kreditmennyiség ötven százalékát, illetve az intézmény szervezeti és működési szabályzatában ajánlott tanulmányi átlagot.”

Ezen rendelkezés szerint tehát a magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzésben tanulmányokat folytató hallgatónak két feltételnek kell eleget tennie ahhoz, hogy finanszírozási formájából ne kerüljön átsorolásra. Az egyik feltétel az ajánlott tantervben előírt kreditmennyiség megszerzése, a másik pedig a tanulmányi átlag. Mindkét feltétel a felsőoktatási intézmény szabályzataiban került meghatározásra, így intézményenként eltérő lehetett. A két feltétel között az “illetve” szó szerepel, amely kötőszóként jogszabályokban értelmezhető “és”-ként és “vagy”-ként is. Amennyiben “és”-ként értelmezzük, konjunktív feltételt állapít meg, vagyis mindkettőt teljesíteni kell, hogy a következmény alkalmazható legyen. Amennyiben “vagy”-ként értelmezzük, akkor a két feltétel közül elegendő az egyiknek bekövetkeznie. A kérdést, amennyiben a nyelvtani szabályok szerint nem tudjuk eldönteni, szükséges a jogalkotói szándékot megvizsgálni. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 21.K.30.491/2016/4. számú ítéletében állást foglal a fenti kérdésben, miszerint életszerűtlen lenne, adott esetben olyan hallgató számára biztosítani állami ösztöndíjas helyet, aki adott félévben egy tárgyat teljesít csak, még ha jeles eredménnyel is.

Az érintett jogszabályhely azonban változott 2015. szeptember 1-jén, és 2017. augusztus 31-ig, a módosításkor az “illetve” szó helyébe az “és” kötőszó került.

Az Nftv. átmeneti rendelkezései között a 116. § (8) bekezdés az, amely az érintett jogszabályhely értelmezését segíti. Ezen rendelkezés azonban 2015. szeptember 1. és 2017. szeptember 1. között ötször módosult. A módosítások száma és azok tartalma is mutatja, hogy a rendelkezés értelmezése nem volt egyértelmű, és eltért az eddig alkalmazott diszjunktív megközelítéstől.

A 2017. szeptember 1-jétől hatályba lépett rendelkezés pontot tett a jogértelmezési kérdés végére, és az “illetve” kötőszó helyére az egyértelműbb, és így a jogalkotói szándék kutatásának mellőzését lehetővé tevő “vagy” kötőszót alkalmazza, amely szerint így ezen időállapottól diszjunktív feltételként alkalmazandó az átsorolás esetén. Így tehát akár a 18 kredit megszerzésének elmulasztása (két félév átlagában félévente), vagy a végrehajtási rendelet 10. mellékletében foglalt súlyozott tanulmányi átlag el nem érése esetén alkalmazandó az átsorolás, a másik feltétel bekövetkezése nélkül is. Az átmeneti rendelkezés rendezi azt is, hogy mindez alkalmazandó a 2016/2017. tanévben hallgatói jogviszonyt létesítő hallgatókra, tehát a jövőre nézve már egyértelmű a rendelkezés hatálya.

Azon hallgatókra vonatkozóan, akik 2016/2017. tanévben kezdték meg a tanulmányaikat, és 2017. július 31-éig átsorolásra kerültek az Nftv. 48. § (2) bekezdésre hivatkozással, de az ott felsorolt feltételek közül csak az egyik teljesült, a következő az álláspontunk. Megítélésünk szerint az “és” kötőszót az előzményekre figyelemmel sem lehet szétválasztott feltételként értelmezni, így tehát a 2015. szeptember 1-je és 2017. augusztus 31-e közötti időállapotban hatályos szöveg szerint az Nftv. 48. § (2) bekezdésében az „és” kötőszó kizárólag konjunktív feltételként értelmezhető, és csak akkor lehet alkalmazni az átsorolást ezen időállapotban a 2016/2017. tanévben tanulmányaikat megkezdő hallgatók esetében, amennyiben mindkét feltétel együttesen fennáll.

Mindezekre tekintettel megállapítottuk, hogy a fenti eljárással az egyetem egyes hallgatók – többek között az érintett hallgató – művelődéshez való jogát sértette.

A fentiekre tekintettel, azzal a kezdeményezéssel fordultunk a felsőoktatási intézmény vezetője felé, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a felsőoktatási intézménynél a jövőben a hallgatóknak az önköltséges finanszírozási formára történő átsorolására a jogszabályokban foglaltak szerint kerüljön sor.

Az intézmény válasza szerint a kérdéskörrel kapcsolatban kialakított fenti álláspontunkat tudomásul vették. Mindezekre figyelemmel az ügyet lezártuk. (59/2019/OJBIT)

A tanulmányi eredménytől és a megszerzett kreditek számától függetlenül átsorolásra kerül az a hallgató, aki kimerítette a maximális támogatási idejét, vagyis összesen tizenkét féléven keresztül folytatott államilag támogatott képzésben tanulmányokat, függetlenül attól, hogy melyik felsőoktatási törvény hatálya alatt tette ezt.

Egy hallgató önköltséges képzésre történő átsorolásának jogosságával kapcsolatban kérte hivatalunk állásfoglalását. Az egyetem tanulmányi hivatalától elektronikus levél formájában tájékoztatást kapott a hallgató arról, miszerint az államilag támogatott tizenkét félévet felhasználta, ezért ösztől csak önköltséges formában folytathatja tovább tanulmányait. Korábban hat félévet igénybe vett az egyetem egyik karán, 2007-2010-ig és most négy félévet óvodapedagógus szakon. Az egyetemi hallgató 2003-2004. évben két féléven keresztül folytatott felsőoktatási intézményben tanulmányokat államilag finanszírozott képzésen, de abbahagyta. Kérdésként merült fel, hogy jogos-e az átsorolás, ha a tizenkét

felhasználható félévről szóló törvény 2006. évtől lépett hatályba. A hallgató viszont két félévet még e törvény megszületése előtt használt fel, de tanulmányait nem fejezte be, oklevelet nem szerzett és nem is folytatta tanulmányait azon a szakon. 2007 óta összesen tíz félévet használt fel.

A kérdéskörrel kapcsolatban a Nftv. tartalmaz releváns rendelkezéseket. A 47. § (1) bekezdése szerint egy személy – felsőoktatási szakképzésben, alapképzésben és mesterképzésben összesen – tizenkét féléven át folytathat a felsőoktatásban tanulmányokat magyar állami (rész)ösztöndíjas képzésben (a továbbiakban: támogatási idő). A támogatási idő legfeljebb tizennégy félév, ha a hallgató osztatlan képzésben vesz részt és a képzési követelmények szerint a képzési idő meghaladja a tíz félévet.

Az Nftv. átmeneti rendelkezései között van egy olyan rendelkezés, amely a korábbi tanulmányok igazolásának hiányában egy vélelemmel rendezi a bizonytalan jogi helyzetet. A 113. § (2) bekezdése szerint e törvény hatálybalépése után az, aki igazolja, hogy a felsőoktatási intézményben költségterítéses, önköltséges képzésben szerzett oklevelet, az jogosult igénybe venni a magyar állami (rész)ösztöndíjas hallgatói képzést. Azoknál, akik 2006. január 1-je után – felsőoktatásban 2006. január 1-je előtt szerzett oklevéllel vagy bizonyítvánnyal – kezdenek újabb felsőfokú tanulmányokat és nem tudják igazolni, hogy tanulmányaikat költségterítés, önköltség fizetése mellett folytatták, – bármely képzési ciklus esetén – azt kell vélelmezni, hogy hét félévet vettek igénybe államilag támogatott képzésként. E vélelemmel szemben a hallgató, a felsőoktatási intézmény és az oktatási hivatal igazolással élhet. Ezen kérdéskört már a 2005. évi felsőoktatási törvény annak hatályba lépésekor is hasonlóképpen rendezi.

Fentiekkel összefüggésben tájékoztattuk a panaszost, hogy a vélelem egy olyan jogalkalmazási eszköz, amikor valóban fogadunk el egy feltételezést, általában azon esetekben, ha nem áll rendelkezésre valamely tény, adat, és a bizonyítás nehézkes lenne. A jogi vélelem két fajta lehet: megdönthetetlen és megdönthető. Tekintettel az idézett rendelkezés utolsó mondatára, a jogalkotó szándéka egy megdönthető vélelem alkalmazására irányult, így a vélelem helyett a megfelelő adatokkal bizonyított tényeket kell valóként elfogadni.

Felhívtuk a figyelmét, hogy egyik fenti jogszabály sem különíti el a 2006 előtt teljesített államilag támogatott félévet az ezen időpontot követően igénybe vett félévektől, valamint nem tartalmaz mentesítést. A fenti vélelem éppen azt mutatja, hogy a korábbi tanulmányokra figyelemmel akkor sem tekint el a felhasználástól, amennyiben a felhasznált félévek számáról a hallgató nem tud igazolást becsatolni. Ebben az esetben a vélelmezett hét félév lép a tények helyébe. (441/2019/OJBIT)

A hallgatónak lehetősége van a felsőoktatási intézmény által meghatározott határidőig visszavonni bejelentkezését, így jogában áll szüneteltetni vagy megszüntetni a hallgatói jogviszonyát a szemeszter megkezdését követően. A hallgató a befizetett önköltséget visszakövetelheti, azonban csak a bejelentkezés visszavonásának időpontjára tekintettel arányos összegre tarthat igényt.

Egy hallgató azért kereste fel hivatalunkat, hogy nem utalják vissza neki az önköltség összegét, valamint elutasították a kreditátviteli kérelmét. A panaszos abban kérte segítségünket, hogy a befizetett összeget visszakapja és államvizsgázhasson.

A panaszost hivatalunk hatásköri szabályain túl tájékoztattuk a kreditelismerésre vonatkozó jogszabályi rendelkezésekről, továbbá arról, hogy az Nftv. 83. § (3) bekezdése szerint vissza kell fizetni a befizetett önköltség szervezeti és működési szabályzatban meghatározott arányos részét, ha a hallgató a szervezeti

és működési szabályzatban meghatározott időpontig bejelenti, hogy megszünteti vagy szünetelteti hallgatói jogviszonyát. (169/2019/OJBIT)

Visszatérő kérdés az önköltséges hallgatók részéről, hogy van-e lehetőség a tandíj elengedésére, esetleg csökkentésére. A hozzánk fordulókat minden esetben tájékoztatjuk, hogy erre vonatkozó kérelmükkel a felsőoktatási intézmény vezetőjéhez fordulhatnak, ő jogosult dönteni minderről. A korábban gyermekgondozást segítő ellátásban részesülő önköltséges hallgatók részére azonban már nem biztosít kedvezményt a jogszabály.

Egy hallgató – nehéz anyagi helyzete miatt – kérte felsőoktatási intézménnyel szembeni költségtérítés-tartozás elengedésében hivatalunk közbenjárását.

Felhívtuk a figyelmét, hogy az Nftv. 43. § (3) bekezdése szerint a hallgató a felsőoktatási intézmény irányában teljesítendő fizetési kötelezettségének teljesítéséhez részletfizetési kedvezményre, halasztásra, mentességre a szervezeti és működési szabályzatban foglalt feltételek és eljárás szerint a rektornak – a fenntartó tájékoztatása mellett meghozott – döntése alapján jogosult. E rendelkezés alapján a hallgató az intézménytől kérheti az önköltség elengedését, mérséklését, esetleg részletfizetési kedvezményt. Ezeket azonban az intézmény nem köteles megadni. Az erre irányuló eljárás részleteinek az intézmény térítési és juttatási szabályzatában nézhet utána, illetve az intézménynél kérhet tájékoztatást. (245/2019/OJBIT)

Több kisgyermekes édesanya arról érdeklődött hivatalunknál, hogy a felsőoktatási intézménytől van-e lehetőség mentességet kérni a fizetési kötelezettség alól gyermekgondozást segítő ellátás miatt.

A kérdéssel kapcsolatban tájékoztattuk a kismamákat, hogy a térítési és juttatási rendelet 36. § (1) bekezdése szerint az a hallgató, aki 2006. december 31-je előtt létesített hallgatói jogviszonyt és költségtérítéses képzésben vett részt és a félév (oktatási időszak) első napján terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban vagy gyermekgondozási díjban részesült, vagy közismereti tanári vagy hittanár-nevelő szakon egyszakos tanári oklevéllel már rendelkező magyar állampolgárságú hallgatóként második közismereti tanári szakképzettség megszerzésére irányuló szakon az adott tanári szak képesítési követelményeiben meghatározott időtartamban folytat tanulmányokat, és a félév (oktatási időszak) első napján az aa) vagy az ab) pontok szerinti feltételeknek eleget tesz, azon a szakon, szakképzésben, melyben e rendelet hatálybalépése előtt az aa) vagy az ab) pont alapján korábban költségtérítés-mentességben részesült, a b) pont szerinti félévben (oktatási időszakban) költségtérítés fizetésére nem kötelezhető.

A fentiek értelmében az a hallgató nem kötelezhető költségtérítés (önköltség) fizetésére, aki 2006. december 31. előtt létesített hallgatói jogviszonyt, költségtérítéses képzésben vett részt, és a rendelet hatályba lépését megelőzően a rendeletben foglalt feltételeknek megfelelően költségtérítés-mentességben részesült. A rendelet 37. § (1) bekezdése értelmében e rendelet – a (2)-(3) bekezdésben foglaltak kivételével – 2007. augusztus 1-jén lépett hatályba. Ennek megfelelően csak azok a hallgatók jogosultak például GYES-re hivatkozással önköltség-mentességre, akik 2007. augusztus 1. előtt is jogosultak voltak rá.

Tájékoztatunk továbbá, hogy az Nftv. rendelkezik a finanszírozás formáiról. A 46. § (1) és (3) bekezdése szerint a költségviselés formája szerint a felsőoktatási képzésben részt vevő lehet magyar állami ösztöndíjjal támogatott hallgató, magyar állami részösztöndíjjal támogatott hallgató, illetve önköltséges

hallgató. A magyar állami ösztöndíjjal támogatott hallgató képzésének jogszabályban meghatározott költségét, valamint a magyar állami részösztöndíjjal támogatott hallgató képzési költségének felét az állam, az önköltséges képzés költségeit a hallgató viseli.

Felhívtuk a figyelmét, hogy az Nftv. 43. § (3) bekezdése szerint a hallgató a felsőoktatási intézmény irányában teljesítendő fizetési kötelezettségének teljesítéséhez részletfizetési kedvezményre, halasztásra, mentességre a szervezeti és működési szabályzatban foglalt feltételek és eljárás szerint a rektornak – a fenntartó tájékoztatása mellett meghozott – döntése alapján jogosult. Az intézmény által előírt részletszabályokról a felsőoktatási intézménynél helyben tájékozódhat.

E rendelkezés alapján a hallgató az intézménytől kérheti az önköltség elengedését, mérséklését, esetleg részletfizetési kedvezményt. Ezeket azonban az intézmény nem köteles megadni. Ezen túl tájékoztattuk a panaszosokat a diákhitel igénybevételének lehetőségéről is. (237/2019/OJBIT, 425/2019/OJBIT, 463/2019/OJBIT)

Az önköltség csökkentésével kapcsolatos leggyakoribb kérdés az, hogy van-e lehetősége a hallgatónak kreditarányosan megfizetni az önköltség összegét. Ennek oka lehet a korábbi tanulmányok beszámításával a tanulmányok lerövidítésére irányuló szándék, esetleg a „túlfutó” hallgatók esete.

Egy alapszakos egyetemi hallgató beadványában azzal kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét, hogy a képzési időn túli aktív félévben egyetlen tantárgy, a szakdolgozati szeminárium teljesítése miatt a felsőoktatási intézmény teljes önköltség befizetését írja elő. Az a kérdés merült fel a beadványozó részéről, hogy a harmadik plusz félévét milyen összeggel kell kifizetnie.

Hivatalunk álláspontja szerint az önköltség nem arányos ellenszolgáltatás valamely szolgáltatásért, hanem díj. Tájékoztattuk, hogy az Nftv. nem ismerteti a kreditarányos önköltség megfizetésének intézményét, azonban a 43. § (3) bekezdése szerint a hallgató a felsőoktatási intézmény irányában teljesítendő fizetési kötelezettségének teljesítéséhez részletfizetési kedvezményre, halasztásra, mentességre a szervezeti és működési szabályzatban foglalt feltételek és eljárás szerint a rektornak – a fenntartó tájékoztatása mellett meghozott – döntése alapján jogosult. (231/2019/OJBIT)

A magyar állami ösztöndíj esetében a hallgató nyilatkozik, hogy bizonyos követelményeket vállal a támogatásért cserébe. Az egyik ilyen vállalás, hogy az oklevélét a szakképzési idejének másfélszeresen belül megszerzi. Az oklevél szerzéséhez tartozik az idegennyelvi követelmény teljesítése is. Amennyiben ezen követelményt nem teljesíti, akkor a tanulmányok idejével egyező hazai munkaviszony fenntartására (a képzési időnél két évvel hosszabb időtartamon belül), vagy a folyósított állami ösztöndíj összegének ötven százalékának visszafizetésére lesz kötelezett. Az ezzel kapcsolatos ügyintézés az Oktatási Hivatal végzi.

Több hallgató az oklevél átvételéhez szükséges nyelvvizsgálóval kapcsolatban az állami ösztöndíj visszafizetése miatt kért tájékoztatást.

Az állami ösztöndíj visszafizetésével kapcsolatban az Nftv. tartalmaz rendelkezéseket. A 48/A. § a) és c) pontja szerint a magyar állami (rész)ösztöndíjas hallgató – a 48/B. §-ban meghatározottakra figyelemmel – köteles: az általa folytatott, magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott adott képzésen a

képzési és kimeneti követelményekben meghatározott tanulmányi idő alatt, de legfeljebb a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott képzési idő másfélszeresén belül megszerezni az oklevelet, és az általa magyar állami (rész)ösztöndíjjal folytatott tanulmányok idejével megegyező időtartamban hazai munkaviszonyt fenntartani az adott képzés megszűnésének napjától számítva a magyar állami (rész)ösztöndíjjal folytatott tanulmányi idővel megegyező időtartamot követő két éven belül, ha az a) pontban meghatározott határidőn belül nem szerzi meg a magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzésben az oklevelet. A 48/N. § (1) bekezdés b) pontja szerint a magyar állami ösztöndíj feltételei teljesítésének nyilvántartásáért felelős szerv a volt magyar állami (rész)ösztöndíjas hallgató – 48/A. § a) pontjában meghatározott határidőt megelőzően benyújtott – kérelmére a 48/A. § a) pontja alapján meghatározott feltétel teljesítésének felfüggesztését engedélyezi nyelvvizsga-bizonyítvány megszerzése érdekében felnőttképzésben folytatott tanulmányokra tekintettel. Ugyanezen § (2) bekezdés b) pontja alapján a szünetelés legfeljebb két alkalommal, összesen legfeljebb két év időtartamra engedélyezhető, feltéve, hogy a magyar állami (rész)ösztöndíjas hallgató igazolja, hogy az oklevél kiadásához szükséges nyelvvizsga-bizonyítvány megszerzése érdekében folytatott tanulmányait felnőttképzési jogviszonyban végzi. Az ezzel kapcsolatban szükséges kérelem benyújtásáról és az eljárás részleteiről az Oktatási Hivatalnál érdeklődhet: <https://www.oktatas.hu/magyar-allami-osztondij>. (567/2019/OJBIT, 585/2019/OJBIT, 672/2019/OJBIT)

Juttatásként a hallgató szociális alapon vagy tanulmányi eredmény alapján ösztöndíjban részesülhet. Tanulmányi eredményei alapján az a hallgató pályázhat nemzeti felsőoktatási ösztöndíjra, aki legalább két aktív félévvel rendelkezik, és megszerzett már legalább 55 kreditet.

Egy hallgató beadványában a nemzeti felsőoktatási ösztöndíjjal kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét.

Az egyetemi tanító szakos hallgató sikeresen pályázott a nemzeti felsőoktatási ösztöndíjra. A nyertes pályázók nevét az évnyitó ünnepségen közzölték. A hallgató nem volt jelen az évnyitón, de társaitól értesült arra, hogy ő az egyik nyertes pályázó, viszont erről nem kapott írásbeli értesítőt.

A nemzeti felsőoktatási ösztöndíj adományozásának rendjéről és feltételeiről a térítési és juttatási rendelet 24. § (1)-(8) bekezdései rendelkeznek. Eszerint a nemzeti felsőoktatási ösztöndíjat egy teljes tanév (10 hónap) időtartamára lehet elnyerni. A nemzeti felsőoktatási ösztöndíj havi összege megegyezik a költségvetési törvényben e jogcímen megállapított összeg egy tizedével. A nemzeti felsőoktatási ösztöndíjban részesíthető hallgatók száma az előző év október 15-i állapotát rögzítő statisztikai adatközlés szerinti államilag támogatott teljes idejű alapképzésben, mesterképzésben, osztatlan képzésben részt vevő hallgatók számának 0,8%-a, de intézményenként legalább egy fő. Nemzeti felsőoktatási ösztöndíjban az az alapképzésben, mesterképzésben vagy osztatlan képzésben részt vevő hallgató részesülhet, aki adott vagy korábbi tanulmányai során legalább két félévre bejelentkezett és legalább 55 kreditet megszerzett. A nemzeti felsőoktatási ösztöndíj pályázat útján nyerhető el. A pályázati felhívást, a pályázati határidőt 30 nappal megelőzően – a pályázatok elbírálásának szempontjaival együtt – a felsőoktatási intézményben szokásos módon közzé kell tenni. A pályázatot a hallgató a felsőoktatási intézményhez nyújtja be. A pályázat benyújtásának feltétele a pályázat benyújtásának időpontjában teljes idejű képzésben való részvétel. A pályázatok alapján a szenátus minden év augusztus 1-jéig tesz javaslatot az oktatásért felelős miniszternek a nemzeti

felsőoktatási ösztöndíj adományozására, az alapképzésben, mesterképzésben, osztatlan képzésben részt vevő hallgatókra elkülönítetten. Az adott tanévre elnyert nemzeti felsőoktatási ösztöndíj csak az adott tanévben folyósítható. Amennyiben a hallgató hallgatói jogviszonya bármilyen okból megszűnik vagy szünetel, a nemzeti felsőoktatási ösztöndíj számára nem folyósítható. Amennyiben a nemzeti felsőoktatási ösztöndíjra pályázott, de elutasított hallgató esetében az intézményi jogorvoslati eljárás keretében megállapítást nyer, hogy a hallgató érdemes a nemzeti felsőoktatási ösztöndíjra, és az intézményi felterjesztésben az (1)–(6) bekezdésben meghatározott feltételek és az intézményi keretszám alapján arra jogosult lenne, de azt intézményi eljárási hiba folytán nem kapta meg, az oktatásért felelős miniszter jogosult a hallgató részére nemzeti felsőoktatási ösztöndíjat adományozni az intézmény javaslata alapján. Ilyen esetben azonban a hallgató nem vehető figyelembe a nemzeti felsőoktatási ösztöndíj keretének meghatározásakor, részére az ösztöndíjat az intézmény a hallgatói előirányzat vagy a saját bevétele terhére köteles kifizetni. A nemzeti felsőoktatási ösztöndíjat elnyert hallgató nem zárható ki a tanulmányi ösztöndíj támogatásból. Tájékoztatottuk továbbá a hallgatót a jogorvoslati lehetőségeiről. (706/2019/OJBIT)